

YEŞİLLER PARTİSİ TÜZÜĞÜ

Madde 1 –

Partinin adı Yeşiller Partisi'dir. Merkezi Ankara'dadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

PARTİNİN TANIMI, AMACI, NİTELİĞİ VE İŞLEYİŞ İLKELERİ

Madde 2 - Partinin Tanımı

Yeşiller Partisi, çevre ve iklim adaleti ile ekonomik ve sosyal adalet arayışını bir arada ve aynı önemi vererek, toplumun doğa ile uyum içinde varlığını devam ettirmesi hedefine yönelik özgürlükçü ve radikal politikalar geliştiren, bu amacına ulaşmak için politik sorumluluk üstlenen, şiddet karşıtı, demokratik bir siyasi partidir.

Madde 3 - Partinin amacı:

- Yeşiller, dünyanın ve insanlığın bugününü ve geleceğini tehlikeye atan iklim krizi, nükleer tehdit, savaşlar, doğanın ve insanın sömürüsü, eşitsizlikler ve her türlü ayrımcılığa karşı siyasi mücadele vermeyi amaçlar.
- Bu sorunlara karşı geçmişten bu yana mücadelelerini sürdüren savaş karşıtı hareketler, kadınların özgürleşme mücadelesi, ekoloji hareketleri, nükleer karşıtlığı, doğa korumacılık, çevrecilik ve yurttaşların sivil inisiyatifler yoluyla yerel düzeyde karar süreçlerine müdahale ettikleri doğrudan demokrasi örnekleri, bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yeşil hareketin kökenlerini oluşturmuştur.
- Yeşiller Partisi bu amaçlara ulaşmak için insan haklarından ve emekten yana, şeffaf, yurttaş denetimine açık, demokratik mücadele yöntemlerini kullanır.

Madde 4 – Partinin Niteliği ve İşleyiş İlkeleri

- Yeşiller, doğaya uyum, iklim kriziyle mücadele, barış ve şiddetsizlik, toplumsal cinsiyet eşitliği ve feminizm, küresel mücadele, yerel ve doğrudan demokrasi, sürdürülebilirlik, adil paylaşım ve özgür yaşam başlıkları altında toplanan on temel ilke de buluşurlar.
- Yeşiller Partisi çoğulcudur ve çeşitliliği zenginlik sayar.
- Yeşiller Partisi merkezîyetçi olmayan, yerel yapıları öne çıkaran, partinin temel ilkelerini benimseyen her yurttaşın katılımına açık bir partidir.
- Partide yöneticilik ve sözcülük görevlerine seçimle gelir. Ancak üstlenilen hiçbir görev parti üyeleri arasında hiyerarşiye neden olacak şekilde tanımlanamaz.
- Partide çalışmalar gönüllülük esasına göre yürütülür. Üyeler, üzerlerine aldıkları görev ve sorumlulukları yerine getirmekle yükümlüdür.
- Parti üyelerinin söz ve çalışma hakkı kısıtlanamaz. Ancak üyeler, parti politikalarını etkileyebilecek konularda yaptıkları konuşmalarda, verdikleri demeçlerde ve yazdıkları yazılarda sorumluluk çerçevesinde davranır ve partiye zarar vermemesi konusunda azami dikkat gösterirler.
- Yeşiller Partisi, ortak platformlar yoluyla kuruluş amaçlarına uygun çalışmalar yapan yeşil-ekolojist, çevreci ve tüm diğer toplumsal hareketlerle dayanışma içinde olur, destek verir ve bu hareketlerin politik temsili için çalışır.
- Yeşiller Partisi'nde parti içi bürokrasinin ve kalıcı liderliklerin oluşmasını engellemek için gerekli önlemler alınır. Bütün seçilmiş görevlerde rotasyon ve geri çağırma ilkesi uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

PARTİ ÜYELİĞİ

Madde 5 – Üyelik Şartları

a- Siyasi Partiler Kanunu ve diğer ilgili yasalarda parti üyesi olamayacakları açıkça belirtilmiş olanlar hariç olmak üzere; partinin tüzük ve programını, yeşillerin temel ilkelerini, siyasal anlayış ve doğrultusunu kabul ettiğini, parti çalışmalarına katılmayı ve partiye giriş ve üyelik aidatlarını ödemeyi, üyelik yükümlülüklerini yerine getirmeyi, üyelik giriş beyannamesinde beyan ve taahhüt eden herkes hiçbir ayırım gözetilmeden üyelik başvurusunda bulunabilir. Tüzükte belirtilen giriş ve üyelik aidatlarını ödeme imkanı olmayan üyeler ‘askıda aidat’ veya ‘zaman bankası’ gibi uygulamalardan yararlanabilir, bu üyelerin emekleri ile katkı vermeleri mümkündür.

b- Etnik köken, ırk, dil, din, yaş, cinsiyet, cinsel yönelim, engellilik ve göçmen veya mülteci statüsü alanlarında ayrımcılık yapan, şiddet uygulayan, mesleki zorunluluklar dışında silah taşıyan kişilerin ve silah üretimi ve ticareti yapan, doğayı ve çevreyi kirleten, tahrip eden ve sendikal ve sosyal hakların kullanılmasına engel olan işletmelerin sahipleri, ortakları ve üst düzey yöneticilerinin üyelik başvurusu kabul edilmez..

Madde 6 – Üyelik Yöntemi

a- Partiye üye olmak isteyen kişi oturduğu veya çalıştığı ilçenin parti örgütüne başvurur ve kimlik belgesine göre 3 nüsha olarak doldurduğu üyelik fişini imzalar. Başvuruda bulunan kişiye üye fişinin bir nüshası verilir.

b- Üyelik başvurusu, üye olmak isteyen kişinin oturduğu veya çalıştığı yerde ilçe örgütü yoksa il örgütüne, il örgütü de yoksa genel merkeze yapılır. Üyelik için internet üzerinden ön başvuru yapılabilir.

c- Partiye üyelik başvuruları ilan edilir. Üyelğe kabulünü, kişinin başvurduğu ilçe veya il örgütü ya da genel merkeze başvurduysa Merkez Yürütme Kurulu yapar. Üyelik başvurusu 30 gün içinde olumlu ya da olumsuz karara bağlanır, bu süre içinde karar alınmadığı takdirde başvuru kabul edilmiş sayılır. Üyelğe ilişkin ret kararları, yönetim kurulu üyelerinin yarısından bir fazlasının oyuyla alınır ve başvuran kişiye yazı ile bildirilir.

d- Üyelik başvurusu ilçe yönetim kurulu tarafından reddedilenler 10 gün içerisinde il yönetim kuruluna, üyelik başvurusu il yönetim kurulu tarafından reddedilenler 10 gün içerisinde Merkez Yürütme Kurulu’na itiraz edebilirler. İtiraz üzerine verilen karara karşı il yönetim kurulu kararları için Merkez Yürütme Kurulu’na 10 gün içinde başvurulabilir. Bu kurulun kararı kesindir.

e- Parti üyeliği şu şekillerde son bulabilir:

1. Üyenin istifası,
2. Disiplin kurulu kararı ile üyelikten çıkarılması,
3. Üyenin başka bir partiye üye olduğunun saptanması,

f- Bir üye bir yıl boyunca:

1. Bildirdiği adreste bulunamaz ve/veya,
2. Aidat yükümlülüklerini yerine getirmemezse,
3. Bağlı olduğu teşkilat yönetimi tarafından kendisiyle bağlantı kurulamazsa, parti Merkez Yürütme Kurulu söz konusu üyeye aidat yükümlülüklerini yerine getirmesi için yazılı olarak bildirimde bulunur. Bu bildirimden 3 ay geçtikten sonra hâlâ adresinde bulunamıyorsa ve/veya kendisiyle bağlantı kurulamıyorsa ve/veya aidat yükümlülüklerini yerine getirmediyse söz konusu üye;

i. (Varsa) parti içindeki yönetim görevinden düşer.

ii. Aidat yükümlülüklerini yerine getirinceye kadar parti içindeki herhangi bir göreve aday olamaz ve oy kullanamaz.

iii. Aidat yükümlülüklerini yerine getirinceye kadar parti içerisinde il ve ilçe örgütlerinin görevden alınması konusunda çağrıcı olamaz ve disiplin kuruluna herhangi bir şikayette bulunamaz.

g- Üyelik işlerinin ve kayıtlarının düzenlenmesine ve aidat yükümlülüklerine ilişkin uygulama esasları yönetmelik ile belirlenir.

h- Partide birden fazla ilçe örgütüne üye olunamaz. Olunması halinde öncekiler geçersiz sayılır.

i- Üye kayıtlı olduğu ilçeden ayrıldığında adres değişikliğini eski ve yeni ilçesine bildirmek zorundadır.

j- Başvuru sırasında gerçek dışı bilgi verenlerin, üye olduktan sonra üyede aranan nitelikleri kaybedenlerin ve yetkili disiplin kurullarında hakkında üyeliğin sonlandırılması kararı alınmış olanların parti üyeliği ilçe

yönetim kurulu tarafından düşürülür. İtiraz on gün içinde il yönetimi veya Merkez Yürütme Kurulu'na yapılır. Merkez Yürütme Kurulu'nun kararı kesindir.

k- Üye istediğinde yazılı başvuru ile kayıtlı olduğu ilçeye başvurarak üyelikten ayrılır. Ayrılan üyenin kaydı defterden silinir.

Madde 7 – MYK Kararı İle Üyelik

Merkez Yürütme Kurulu (MYK), kendiliğinden veya il ve ilçe yönetim kurullarının istemi üzerine, çalışmalarından yarar umulan kişilerin partiye asil üye olarak kabul edilmesine her zaman karar verebilir. Bu durumda Madde 6-c uygulanmaz.

Madde 8 – Fahri Üyelik

Parti örgütleri, partiye özel katkısı olabilecek partisiz kişileri fahri üye olarak kaydedebilir. Parti Meclisi fahri üyelere partinin tüm örgüt, organ ve kademelerinde etkin bir biçimde yararlanılabilmeleri için gerekli yönetmeliği çıkarır. Fahri üyeler bu yönetmelikteki hükümlere göre üye kaydedilir.

Madde 9 – Üyenin Hak ve Görevleri

a- Partinin tüm hak ve görevleri, tüzük kuralları çerçevesinde bütün üyeler için ayrımsız olarak vardır ve açıktır. Hak ve görevler üyeliğin kesinleşmesiyle başlar.

b- Tüzük ve yönetmelik hükümlerini yerine getiren üye, seçme, seçilme ve partinin organlarında yer alma ve çalışma hakkını kullanır.

c- Üyeler, partinin politikaları ve hesap işleri dahil işleyişine dair bilgilendirme hakkına sahiptir.

d- Partinin seçimli kurullarında ve seçimsiz bütün organlarında görüşlerini açıklamak ve savunmak, bunları partinin diğer üyelerine ve kamuoyuna duyurmak üyenin hakkıdır ve engellenemez.

e- Parti üyeleri ilgi duydukları alanda çalışma grupları oluşturma hakkına sahiptir.

f- Partinin temel ilkelerini, programını, kongre kararlarını ve seçim bildirimlerini toplumun geniş kesimlerine yaymak için çaba göstermek üyenin sorumluluk alanındadır.

g- Parti etkinliklerine, kurul ve organların çalışmalarına katılmak, seçimlerde partinin ve adaylarının başarısı için çaba göstermek, koşullarına bağlı olarak partinin örgütlenmesi için çalışmak her üyenin görevidir.

h- Üyeler, taahhüt ettiği aylık aidat yükümlülüğünü düzenli olarak yerine getirmekle yükümlüdür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PARTİ ÖRGÜTÜ

Madde 10 – Parti Merkez Örgütü

Partinin merkez örgütü aşağıda yer alan karar, yürütme ve disiplin organlarından oluşur:

a- Büyük Kongre

b- Genel Başkan (Eş Genel Sözcü)

c- Eş Genel Başkan (Eş Genel Sözcü)

d- Parti Meclisi

e- Merkez Yürütme Kurulu

f- Arabulucular Kurulu

g- Merkez Disiplin Kurulu

Madde 11 – Parti Yerel Örgütleri

Partinin yerel yapılanması aşağıda yer alan karar, yürütme ve disiplin organlarından oluşur:

- a- İl ve ilçe kongreleri
- b- İl ve ilçe başkanları
- c- İl ve ilçe eş başkanları
- d- İl ve ilçe yönetim kurulları
- e- İl Disiplin Kurulu
- f- İl temsilcilikleri ve lokalleri
- g- İlçe temsilcilikleri ve lokalleri
- h- Belde temsilcilikleri ve lokalleri
- i- Mahalle temsilcilikleri ve lokalleri
- j- Üniversite temsilcilikleri

Madde 12 – Parti Yurtdışı Temsilcilikleri

Partinin yabancı ülkelerde görevlendirdiği temsilciliklerden oluşur.

Madde 13 – Partinin Grupları

a- Partinin TBMM Parti Grubu, seçilmiş partili milletvekillerinden oluşur. Yasama görevi parti programı, kongre kararları ve seçim bildirgesi kapsamında kendi kararları ile gerçekleştirilir. TBMM grubunun aşağıdaki organlarının oluşumu, görev ve yetkileri yönetmelikle belirlenir:

1. TBMM Parti Grubu Genel Kurulu
2. TBMM Parti Grup Başkanı
3. TBMM Parti Grubu Yönetim Kurulu
4. TBMM Parti Grubu Disiplin Kurulu

b- Partinin İl Genel Meclisi Parti Grupları yerel seçimlerde seçilmiş il genel meclisi üyelerinin bir araya gelmesiyle oluşur. Oluşumları, görev ve yetkileri ve çalışma yöntemleri yönetmelikle belirlenir.

c- Partinin Belediye Meclisi Parti Grupları yerel seçimlerde seçilmiş belediye meclisi üyelerinin bir araya gelmesiyle oluşur. Oluşumları, görev ve yetkileri ve çalışma yöntemleri yönetmelikle belirlenir. Partili belediye başkanı partinin belediye meclis grubunun da başkanıdır. Belediye başkanının partili olmaması halinde parti üyeleri kendi aralarından birini grup başkanı olarak seçerler.

Madde 14 – Parti Konferansları

Parti kongreleri öncesinde bütün asıl ve fahri üyelerin katılımıyla toplanıp tavsiye kararları alan ve tavsiye yönetim listeleri belirleyip ilgili kongreye öneren ilçe, il ve genel merkez düzeyindeki katılım organlarıdır. Parti içi seçimler sürecinde demokrasinin gerçekleşmesini hedefler ve sağlarlar. Aşağıda yer alan parti konferanslarının oluşum, yetki ve çalışma usulleri yönetmelikle belirlenir.

- a- Büyük Konferans: Partinin bütün asıl ve fahri üyelerinden oluşur.
- b- İl Konferansı: İlde kayıtlı asıl ve fahri üyelerden oluşur.
- c- İlçe Konferansı: İlçede kayıtlı asıl ve fahri üyelerden oluşur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MÜZAKERE VE DANIŞMA KURULLARI, MECLİSLER, ÇALIŞMA GRUPLARI VE EĞİTİM AMAÇLI GİRİŞİMLER

Madde 15 – Parti Müzakere Kurulları

Parti yönetim organlarının parti üyeleriyle müzakere etme, danışma ve alacakları kararlara dair tavsiyeler belirleme amacıyla düzenledikleri, yılda iki kereden az olmamak kaydıyla toplanan, karşılıklı etkileşim amaçlı bir parti içi demokrasi zemini. Aşağıdaki kurullardan oluşur:

- a- Parti müzakere kurulu
- b- İl müzakere kurulu
- c- İlçe müzakere kurulu

Madde 16 – Parti Danışma Kurulu

Parti çalışmalarına bilimsel ve politik destek sağlamak amacıyla oluşturulur.

Madde 17 – Parti İçi Meclisler

Belli gruplardaki parti üyelerinin bir araya gelmesiyle oluşan ve parti çalışmalarını özgül alanların nitelikleri ve ihtiyaçları doğrultusunda güçlendirmeyi amaçlayan meclislerdir. Aşağıdaki parti içi meclisler kurulur:

- a- Kadın Meclisi:
- b- Gençlik Meclisi:
- c- LGBTİ+ Meclisi:
- d- Engelliler Meclisi:

Ayrıca özgül alanlara bağlı olarak yeni meclisler eklenebilir. Üyeler birden fazla meclise üye olabilir.

Madde 18 – Diyalog Meclisi

Toplumsal hareketlerle parti arasındaki iletişim ve işbirliğini geliştirmek amacıyla oluşturulur.

Madde 19 – Parti Çalışma Grupları

Partinin çeşitli alanlarda çalışmalar yapmak amacıyla her düzeyde kurulan gruplardır. Aşağıdaki örgütsel düzeylerde çalışma grupları kurulur:

- a- Genel çalışma grupları
- b- İl çalışma grupları
- c- İlçe çalışma grupları

Madde 20: Parti Okulları, Enstitü, Kamp, Kurs, Eğitim ve Sanat Atölyeleri

Partinin program ve tüzüğü doğrultusunda, öğrenme ve bilgi paylaşımı amacıyla düzenlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

MERKEZ KARAR, YÜRÜTME ORGANLARI

Büyük Kongre

Madde 21 – Oluşumu

- a- Büyük Kongre partinin en yüksek karar organıdır. Seçilmiş ve doğal delegelerden oluşur. İl örgütlerinin kongrelerinde seçilen delegelerin sayısı en fazla 1200'dür. Doğal delegeler genel başkanlar, parti meclisi üyeleri, arabuluculuk kurulu, merkez disiplin kurulu üyeleri, bakanlar, milletvekilleri ve belediye başkanları ile halen parti üyeliği süren kuruculardır. Kurucuların seçilmiş delegelere oranı % 15'i geçemez. Geçtiği durumda kendi aralarında en geç on beş gün önce seçim yaparak kongreye katılacak kurucuları belirlerler.
- b- İlk Büyük Kongre toplanana kadar Kurucular Kurulu Büyük Kongre yetkisine sahiptir.
- c- Seçimler ve Büyük Kongre'nin toplanması ve işleyişine dair ayrıntılı hususlar yönetmelikle belirlenir.

Madde 22 – Toplanması

- a- Büyük Kongre 2 (iki) yılda bir olağan şekilde toplanır. Seçim dönemlerinde ve olağanüstü durumlarda 3 (üç) yılı aşmamak üzere Parti Meclisi (PM) nin nitelikli çoğunluk kararıyla (3/5) ertelenebilir.
- b- Toplanma yeter sayısı delege toplam sayısının yarısından bir fazlasıdır (salt çoğunluk). İlk toplantıda çoğunluk sağlanamazsa, ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz.
- c- Genel başkan, eş genel başkan, PM, kongre delegelerinin veya partide kayıtlı asıl ve fahri üyelerin en az beşte birinin (1/5) yazılı istemi üzerine büyük kongre olağanüstü toplanır. Gündemi, toplantı çağrısını yapanlarca belirlenir. Duyurusu genel merkez organlarınca tarih, saat, yer ve gündem belirtilerek ilgili yönetmeliklerde belirtilen yöntemlerle 15 gün önceden yapılır ve gazete ilanı gerekmez. PM gerek görürse sadece tüzük ve/veya program değişikliği gündemiyle de kongre toplayabilir. Diğer bütün hususlar yönetmelikle belirlenir.

Madde 23 – Görev ve Yetkileri

- a- Genel başkanı, eş genel başkanı, Parti Meclisi, Merkez Yürütme Kurulu, Arabuluculuk Kurulu ve Merkez Disiplin Kurulu üyelerini seçmek;
- b- Gerekli tüzük ve program değişikliklerini yapmak;
- c- Çalışma raporunu görüşmek, mali rapor üzerine görüşüp aklamak, tahmini bütçeyi görüşüp onaylamak;
- d- İlgili kurullar, çalışma grupları, meclisler, komisyonlar ve delegelerden gelen önermeleri usulüne uygun olarak görüşüp karara bağlamak;
- e- Partinin feshine veya bir başka partiyle birleşmesine, parti mallarının tasfiyesine veya intikal şekillerine karar vermek;
- f- Yasalarda Büyük Kongre'ye verilen diğer yetkileri kullanmak;
- g- Yasaya uygun olmak kaydıyla gerektiğinde bazı yetkileri Parti Meclisi'ne devretmek;
- h- Parti politikalarına ve kamu görevlerine ilişkin konularda gerekli görüşmeleri yaparak bağlayıcı kararlar almak veya tavsiyede bulunmak.
- i- Genel merkez organları tarafından Büyük Kongre'ye sunulacak rapor, karar tasarısı ve diğer önermeler kongre gününden en az bir hafta önce delegelere ulaştırılmak üzere il ve ilçe örgütlerine iletilir.

Madde 24 – Görüşme ve Karar Alma Usulleri

- a- Kongre gündemi PM tarafından belirlenir. Delegelerin onda birinin (1/10) yazılı istemi halinde gündeme yeni madde ilave edilir./
- b- Aksine karar alınmadıkça oturumlar açık yapılır.
- c- Görüşmelerde toplumsal cinsiyet eşitliğini gözeten usuller uygulanır.
- d- Kongrenin yönetimi, konuların görüşülme usulleri ve işleyişi yönetmelikle belirlenir.
- e- Karar için uzlaşma halinde oylama yapılmaz. Uzlaşmaya en az bir büyük kongre üyesi katılmadığını belirtirse divan oylama kararı alır.

- f- Oylamalar aksi belirtilmedikçe, seçim hariç açık işaret yoluyla yapılır. Kongreye katılan delegelerin 1/3'ünün istemesi halinde belli bir önerge için gizli oylama yapılabilir.
- g- Kararlar salt çoğunlukla alınır. Ancak tüzük ve program değişikliği için kongreye katılanların nitelikli çoğunluk kararı aranır.
- h- Konuların görüşülmesi sürecinde genel önerilerin ışığında gerekli komisyonlar oluşturulur. Bunların oluşumu ve işleyişine dair hususlar yönetmelikle belirlenir.
- i- Seçimler, siyasi partiler kanununda öngörülen biçimde, yargı gözetiminde gizli oy, açık ve aralıksız sayım esasına göre yapılır. Her üyenin son dakikaya kadar organlara aday olma hakkı vardır ancak adaylığını kendini tanıtarak 1 hafta öncesinden büyük kongre üyelerine bildirmesi tercih edilir. Konuyla ilgili diğer hususlar yönetmelikte belirtilir.

Genel Başkan (Eş Genel Sözcü)

Madde 25 – Seçimi

- a- Seçilme şartlarına sahip her parti üyesi genel başkanlığa aday olabilir.
- b- Seçim tek dereceli olarak, gizli oy, açık ve aralıksız sayım esasına göre yapılır.
- c- Büyük Kongre delegelerinin tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir. İlk iki turda sonuç alınmazsa, üçüncü turda en çok oyu alan seçilir.
- d- Bir kişi üst üste en fazla iki dönem genel başkan seçilebilir.
- e- Genel başkanlığın boşalması halinde PM, üyelerinden birini genel başkan vekili olarak belirler ve genel başkan seçimi için 45 gün içerisinde yapılmak üzere olağanüstü kongre çağrısı yapar.
- f- Genel başkan seçimi ile ilgili diğer hususlar seçim yönetmeliğinde belirtilir.

Madde 26 – Görev ve yetkileri

- a- Yasa ve tüzük çerçevesinde partiyi temsil eder. Genel Başkan partinin doğal sözcüsüdür. Parti içinde ve dışında Eş sözcü sıfatını kullanacaktır.
- b- Program, tüzük, kongre ve PM kararları ışığında faaliyet yürütür.
- c- Parti adına dava açma ve davada taraf olma yetkisine haizdir.
- d- Parti meclisi, merkez yürütme kurulu ve TBMM grubunun doğal başkanıdır. Bu kurulları toplantıya çağırır ve gündem önerir.
- e- Yokluğunda MYK, üyelerinden birini genel başkan vekili olarak yetkilendirir.
- f- Gerekli gördüğü durumda olağanüstü kongreyi toplar.

Eş Genel Başkan

Madde 27 – Seçimi

- a- Eş genel başkan, Büyük Kongre tarafından tek dereceli olarak, gizli oy, açık ve aralıksız sayım esasına göre seçilir ve en çok oy alan seçilmiş olur.
- b- Genel başkanın erkek olması haline eş genel başkan erkek olamaz.
- c- Bir kişi en fazla iki dönem üst üste eş genel başkan seçilebilir. Eş genel başkan ve genel başkan eşit statüdedir ve rotasyon kuralı her ikisini birden kapsamaktadır.
- d- Eş genel başkanlığın boşalması halinde PM, üyelerinden birini genel başkan vekili olarak belirler ve eş genel başkan seçimi için 45 gün içerisinde yapılmak üzere olağanüstü kongre çağrısı yapar.
- e- Eş Genel başkan seçimi ile ilgili diğer hususlar seçim yönetmeliğinde belirtilir

Madde 28 – Görev ve yetkileri

- a- Eş genel başkan, genel başkan ile aynı yetki ve görevlere sahiptir. Eş Genel Başkan partinin doğal sözcüsüdür. Parti içinde ve dışında Eş sözcü sıfatını kullanacaktır.

Parti Meclisi

Madde 29 – Oluşumu

a- Kongreden gizli oy ve açık sayımla, kota esasları dikkate alınarak seçilen 60 (altmış) üye ile genel başkan ve eş genel başkandan oluşur. En az beşte biri kadar (12 kişi) yedek belirlenir. Genel başkan ve eş genel başkan dahil seçilecek PM üye sayısının %20'sini geçmemek üzere aday varsa fahri üyeler arasından aldıkları oya göre ve kota esasları uygulanmak koşuluyla danışmanlar belirlenir.

b- Parti meclisinde üyelerin en az üçte biri (1/3) yenilenmek kaydıyla en fazla üç dönem üst üste yer alınabilir. PM'nin üçte birinin yenilenmesi için şu yöntem uygulanır: Seçim sırasında en çok oy alan üyeler sıralanır. Önceki dönemde PM üyeliği yapmış olanlardan en çok oy alan 40 üye PM'ye seçilmiş sayılır, daha sonra gelenler yeni PM üyeleri lehine liste dışı bırakılır. Eğer sıralamada aynı sayıda oy almış üyeler varsa, PM üyesi olacak adayı belirlemek için kota gözetilerek kura çekilir.

c- Ardarda üç kez mazeret bildirmeksizin PM toplantısına katılmayanın PM üyeliği Parti Meclisi kararıyla düşürülür.

d- Yedek üyeler de çağırılmış olmasına rağmen üye sayısı yarının (32) altına düşerse genel başkan kongre çağırısı yapar ve Parti Meclisi seçimleri tüzük ve seçim yönetmeliği çerçevesinde yenilenir.

Madde 30 – Toplanması

a- Seçiminden en geç 15 (on beş) gün sonra genel başkan ve eş genel başkanın çağırısı ve gündem önerisiyle ilk toplantısını yapar. İlk toplantıda PM Sekreteryası üyelerini toplamda 7 kişi asil 2 kişi yedek olmak üzere seçer.

b- Olağan olarak 2 (iki) ayda bir toplanır. Gündem MYK önerileri öncelikli ve zorunlu olmak üzere PM Sekreteryası tarafından hazırlanır. Genel başkan, eş genel başkan ve/veya PM üyelerinin onda birinin (1/10) istemi halinde gündeme yeni maddeler ilave edilir. Gündem ve incelenecek yazı ve belgeler PM Sekreteryası tarafından en az beş gün önceden üyelere iletilir.

c- Genel başkan, eş genel başkan, MYK ve PM üyelerinin beşte birinin (1/5) yazılı istemi halinde olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantının öncelikli gündemi çağırılanların belirlediği konudur.

d- Toplanma yeter sayısı genel başkan ve eş genel başkan dahil PM'nin toplam üye sayısının salt çoğunluğudur.

Madde 31 – Görev ve Yetkileri

a- Büyük kongreden sonra partinin en yetkili organıdır. İki kongre arası dönemde partinin yönetiminden sorumludur. Partinin kongre sürecini yönetir ve büyük kongreye çağırır. SPK ve tüzükle kongreye verilmiş olanlar dışında parti örgüt ve politikaları hakkında bütün kararları almaya ve ilgili organları görevlendirmeye yetkilidir. Parti Meclisi, PM Sekreteryasını seçer ve onayladığı yönetmelik çerçevesinde, Parti Meclisi işlerinin yürütülmesini ve Partinin denge ve denetim mekanizmasının oluşturulmasını sağlar.

b- Parti programı, kongre kararları ve tüzük hükümleri çerçevesinde partinin politika ve stratejilerini belirler. Seçime katılıp katılmama kararı alma, seçim bildirgesi hazırlama ve bunların hayata geçirilmesi için gerekli çalışmaların ilgili kurullar eliyle yapılmasından sorumludur. Seçimlerde uygulanacak aday belirleme yöntemini belirler.

c- Partinin hükümet kurması, koalisyona girmesi, hükümet veya koalisyondan çekilmesi gibi hususları karara bağlar. Partinin kurduğu hükümetlerin veya katıldığı koalisyonların programları hakkında görüşlerini belirler.

d- Tüzük ve yönetmelik hükümleri çerçevesinde ve kota esaslarını uygulayarak 15 (on beş) kişilik Merkez Yürütme Kurulunu ve 7 (yedi) kişilik PM Sekreteryasını, gizli oy, açık sayım esasıyla seçer.

e- Kongreye sunulmak üzere çalışma raporunu ve alınması öngörülen politik ve örgütsel kararların taslaklarını hazırlar. Örgütlerden gelen önerilerin ilgili komisyonlarca incelenmesini takiben kongreye sunulmasını sağlar.

f- Yıllık bütçeyi görüşüp karara bağlar. Kesin hesabı onaylar veya reddeder.

g- Parti programında ve tüzüğünde yapılması öngörülen değişikliklerin parti örgütlerinde görüşülmesini tüzükte belirtilen ilkeler ışığında sağlar ve nihai taslak olarak kongreye götürür.

h- Partinin parti dışı platform, birlik ve kongrelere katılmasına karar verir.

i- Parti işleyişiyle ilgili tüm yönetmelikleri yapar.

- j- Taşınır ve taşınmaz mal alım ve satımına karar verir ve bu konuda yetkilendirmede bulunur.
- k- Yasalarda ve tüzükte öngörülen diğer görevleri yapar ve yetkileri kullanır.
- l- Toplantılar en az biri kadın olmak üzere, içlerinden biri MYK üyesi olan iki üye tarafından oluşturulan divanla gerçekleştirilir. Toplantı sonuçları en geç üç gün içinde yayınlanır.
- m- Karar için uzlaşma halinde oylama yapılmaz. Uzlaşmaya en az bir parti meclisi üyesi katılmadığını belirtirse divan oylama kararı alır. Alınan bir kararın yeniden ele alınması için parti meclisi üye sayısının en az üçte birinin (1/3) yazılı başvurusu gerekir.
- n- PM toplantılarının bir bölümünün basına açılması, bazı parti yöneticilerinin davet edilmesi yoluyla genişletilmesi ve uzman konuk davet edilmesi MYK kararıyla olur.

Madde 32 - Parti Meclisi (PM) Sekreteryası

- a- PM Sekreteryası, Meclis'in aktif bir şekilde çalışmasını sağlayan, denge ve denetleme işlevlerini sağlayan organdır.
- b- PM, seçiminden en geç 15 (on beş) gün sonraki ilk toplantısında 7 kişiden oluşan PM sekreteryasını seçer. En az 2 (iki) yedek üye belirlenir.
- c- Parti Meclisi Sekreteryasının görevleri aşağıdaki gibidir
1. Usulünce verilen karar önermelerini toplamak ve Meclis'in önceden değerlendirmesini ve nitelikli karar alabilmesini sağlamak.
  2. Gündem önerilerini toplamak, değerlendirmek ve şeffaf bir şekilde Meclis'e yayını sağlamak.
  3. Karar önermeleri ile ilgili savunma, itiraz, bilgi ve belgeleri şeffaf ve açık bir şekilde toplantı öncesi üyelerle paylaşmak;
  4. Meclis toplantılarının organizasyonunu sağlamak ve meclis üyelerinin iletişim tercihlerine göre duyurusunu yapmak.
  5. Meclis toplantı kayıtlarını tutmak ve üyeler ile paylaşmak.
  6. Çalışma gruplarının raporlarını arşivlemek ve dağıtımını gerçekleştirmek.
  7. Meclis organlarının Meclisle koordinasyonunu ve iletişimini sağlamak.
  8. Sekreteryanın bu görevleri nasıl yürüteceği parti iç işleyiş yönetmeliğinde ayrıca belirlenecektir.

Merkez Yürütme Kurulu

Madde 33 – Oluşumu

Parti Meclisi'nin kendi içinden, tüzükte belirtilen kota ilkeleri uygulanarak gizli oy açık sayım ilkesine göre seçilen, genel başkan ve eş genel başkan hariç 15 (on beş) kişiden oluşur. En az 5 (beş) yedek üye belirlenir Genel başkan ve eş genel başkan dahil seçilecek MYK üye sayısının %20'sini geçmemek üzere aday varsa fahri üyeler arasından aldıkları oya göre ve kadın kotası uygulanmak koşuluyla danışmanlar belirlenir. İstifa, ölüm veya diğer nedenlerle boşalma olduğu takdirde, kota ilkesi dikkate alınarak üye veya üyeler için aynı usulde seçim yapılır. Mazeret bildirmeksizin üst üste üç kez ya da bir yıl içinde 6 kez toplantıya katılmayanın üyeliği düşer. MYK'nın süresi PM'nin süresiyle sınırlıdır. MYK'da üyelerin en az üçte biri (1/3) yenilenmek kaydıyla üst üste en fazla iki dönem yer alınabilir. MYK'nın üçte birinin yenilenmesi için şu yöntem uygulanır: Seçim sırasında en çok oy alan üyeler sıralanır. Önceki dönemde MYK üyeliği yapmış olanlardan en çok oy alan 10 (on) üye MYK'ya seçilmiş sayılır, daha sonra gelenler yeni MYK üyeleri lehine liste dışı bırakılır. Eğer sıralamada aynı sayıda oy almış üyeler varsa, MYK üyesi olacak adayı belirlemek için kota gözetilerek kura çekilir.

Madde 34 – Toplanması

Seçimini takiben en geç 15 (on beş) gün içinde genel başkan ve eş genel başkanın çağrısı ve gündem önerisiyle, organ tam sayısının salt çoğunluğuyla (11) toplanır. Olağan toplantıları iki haftada birdir. Olağanüstü toplantılar genel başkan, eş genel başkan veya kurul üyelerinin beşte birinin (1/5) yazılı istemi üzerine yapılır.

Madde 35 – Görev ve yetkileri

- a- Partinin merkezi faaliyetlerini yürütmekle görevli en üst organdır. İki parti meclisi toplantısı arasında partiyi yönetir ve ona karşı sorumludur. Politik ve örgütsel faaliyetleri Parti Meclisi, partinin çalışma grupları ve meclislerle koordinasyon içinde yürütür.
- b- Yasa ve tüzüğün ilgili maddelerinden hareketle il ve ilçe başkanları ve yönetimlerinin atamasını yapar ve görevden alır. Bütün parti örgüt ve üyeleriyle sistematik ve sürekli ilişki sürdürülmesi için gerekli çalışmaları yapar.
- c- Parti Meclisinin kararları ışığında olağan ve olağanüstü kongrelerle ilgili gerekli yasal, örgütsel ve politik hazırlıkları yapar. Büyük kongreye sunulacak çalışma raporu ve mali rapor taslağını ilgili diğer PM üyelerinin katkılarıyla hazırlayıp PM'ye sunar.
- d- Kendi içinden Genel Sayman'ı belirler. PM'nin değerlendirmesi ve onayına sunulmak üzere yıllık bütçeyi hazırlar.
- e- Parti Meclisi'nin kararları çerçevesinde partinin yurtdışı temsilciliklerini oluşturur. Parti adına yurtdışı görüşmelere katılacak partilileri belirler. Yurt dışındaki üyelerin parti ile ilişkilerini düzenler.
- f- Partinin yapılanmasını, temel faaliyet alanlarını ve partinin meclisleri ve çalışma gruplarıyla düzenli iletişimi dikkate alarak kendi içinde iş bölümü yapar.
- g- İhtiyaç halinde İstanbul'da genel merkez ve genel başkanlık irtibat bürosu açar.
- h- İki MYK toplantısı arasındaki dönemde parti faaliyetlerinin sürekliliğini koordine etmek, genel başkan ve eş genel başkan ile ortak çalışma içinde bulunmak üzere 5 (beş) MYK üyesinden (biri genel sayman olmak üzere) oluşan MYK Genel Koordinasyon Grubu'nu oluşturur.
- i- PM'nin kararları ışığında partinin genel merkezinde ve merkezi faaliyetlerinde ihtiyaç duyulan profesyonel personelin istihdamını sağlar.
- j- Toplantı gündemi Genel Koordinasyon Grubu tarafından hazırlanır ve en az üç gün önceden MYK üyelerine iletir. Kurul üyelerinin 1/3'ünün istemi halinde gündeme yeni maddeler eklenir. Gerektiğinde kararlarını toplantıya katılan üye sayısının en az salt çoğunluğuyla alır. Bu sayı 4'ün (dört) altında olamaz. Bir kararın yeniden görüşülmesi için MYK üyelerinden 5'inin (beş) yazılı başvurusu gerekir. Toplantı sonuçları en geç üç gün içinde partinin iletişim platformlarında yayınlanır.
- k- İhtiyaç duyulan konularda MYK üyelerinden birine veya birkaçına parti adına resmi vekalet verilmesi kararını alır.
- l- Partinin yurt içi ve yurt dışındaki siyasi partiler, sendikalar, meslek odaları ve sivil toplum örgütleriyle ilişkilerinin sürdürülmesini sağlar.
- m- İşleyişle ilgili diğer hususlar PM tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.
- n- MYK, Parti Meclisi ile ilişkilerini Meclis Sekreteryası ile koordineli bir şekilde yürütür

Genel Sayman

Madde 36 – Görev ve yetkileri

Partinin mali politikasının uygulanmasında, gelirlerin toplanmasında, giderlerin harcanmasında yapılan işlemlerin her aşamada yasa ve tüzük hükümlerine uygunluğunu sağlayan; gelir ve gider defterlerinin, bütçe ve kesin hesapların düzenli ve süresinde tutulmasını gerçekleştiren; parti organlarının bu konulara ilişkin kararları uygulamaları ve il saymanlarıyla koordinasyon halinde üye aidatlarının düzenli olarak toplanması için çalışma yapan, gerektiğinde profesyonel destek alan MYK üyesidir. Konusuyla ilgili olarak devlet kurumlarına verilecek parti belgelerini imzalamaya, verilecek vekaletle bağlı olarak bankalarda parti adına hesap açmaya, mahkemelerde konuyla ilgili olarak partiyi temsile yetkilidir. İşlemlerin yasa ve tüzük çerçevesinde ve saydamlık ilkeleri esasına bağlı olarak gerçekleşmesini sağlamakla görevlidir. Parti satın almaları ve demirbaşların korunması da görevleri arasındadır. MYK Genel Koordinasyon Grubu içinde yer alır. Faaliyetlerini mali işleyiş yönetmeliğinde yer alan usullere göre sürdürür.

Arabuluculuk Kurulu

Madde 37 – Seçimi

- a- Arabuluculuk Kurulu, Büyük Kongre tarafından tek dereceli olarak, gizli oy, açık ve aralıksız sayım esasına göre seçilir ve en çok oy alan 3 kişi seçilmiş olur. En az 1 (bir) yedek üye belirlenir
- b- Bir kişi en fazla 3 (üç) dönem üst üste arabulucu seçilebilir.
- c- Arabulucuların görevi bırakması durumunda PM 45 gün içerisinde kendi içinden gizli oy açık sayım esası üzerinden eksik arabulucuları seçer.

Madde 38 – Görev ve Yetkileri

- a-Arabulucular, Parti içi faaliyetlerde üyeler arasında veya üyelerle parti organları arasında ortaya çıkabilecek çatışmalardan kaynaklanan şikâyetlerini ele alırlar.
- b-Taraflardan en az birinin veya parti organlarının talebi üzerine Merkez Yürütme Kurulu'nu bilgilendirmek suretiyle re'sen bireyler arası çatışmanın çözülmesi amacıyla harekete geçebilirler.
- c-Arabuluculara olay intikal ettikten sonra tarafları derhal haberdar ederler ve en geç bir ay içinde ilgili tarafları tek tek ve/ya birlikte dinlerler; tarafların yüz yüze görüşerek ortak çözüm üretme sürecini başlatırlar ve tarafsız ve bağımsız bir kolaylaştırıcı-arabuluculukla tarafları en kısa sürede uzlaştırmaya çalışırlar.
- d-Arabuluculuk süreçlerinde gizlilik esastır, tarafların beyanları ve görüşleri kesinlikle gizli tutulur. MYK'ya sadece sürecin sonucunda tarafların ortak bir çözüme varıp varmadıkları yazılı olarak bildirilir.
- e-Arabulucunun çözüm bulamaması halinde kovuşturma talebi en geç 15 gün içinde MYK tarafından ilgili il disiplin kuruluna iletilmek üzere ilgili il yönetim kuruluna veya Merkez Disiplin Kurulu'nu ilgilendiren durumlarda bu kurula gönderilir.

Merkez Disiplin Kurulu

Madde 39 – Oluşumu

Büyük kongrede yasa, tüzük ve seçim yönetmeliği hükümleri çerçevesinde seçilen 7 (yedi) kişiden oluşur. 1 (bir) yedek üye seçilir. Seçilmek için affa uğramış olsa bile disiplin cezası almamış olmak gereklidir. Aynı aileden sadece 1 kişi bulunabilir. Mazeretsiz üç kez üst üste toplantıya katılmayanın üyeliği düşer.

Madde 40 – Toplanması

Büyük Kongre'den en geç bir ay sonra, kurul tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve kendi üyeleri arasından bir başkan ve en az bir yazmanı gizli oyla ve salt çoğunlukla seçer.

Madde 41 – Görev ve yetkileri

- a- Parti üyeleri, yöneticileri ve kurulları hakkında kendisine ilgili organlar tarafından ulaştırılan disiplin dosyalarını yasa, tüzük ve yönetmelik hükümleri çerçevesinde kovuşturup sonuçlandırır ve gereğinin yürürlüğe sokulması için yetkili organa bildirir.
- b- Genel başkan, eş genel başkan, PM ve Merkez Disiplin Kurulu üyeleri, grup kurulamadığı hallerde TBMM üyeleri, belediye başkanları, il başkanı ve yönetim kurulu üyeleri ve il disiplin kurulu üyeleriyle ilgili dosyalara Merkez Disiplin Kurulu bakar. Verdiği karar kesindir. Bu karara karşı yargı yolu açıktır.
- c- Üst itiraz organı olarak il disiplin kurullarının sonuçlandırdığı dosyalara yapılan itirazları değerlendirir. Verdiği karar kesindir. Bu karara karşı yargı yolu açıktır.
- d- İşleyişine dair hususlar SPK 55. madde ve tüzük çerçevesinde yapılan yönetmelikte yer alır.
- e- Disiplinle ilgili diğer hususlar bu tüzüğün Disiplin İşleri başlıklı bölümünde yer alır.

ALTINCI BÖLÜM

YEREL ÖRGÜTLER

İl Örgütü

Madde 42 – İl Kongresi

a- Oluşumu: İlçelerde seçilen en fazla 600 (altı yüz) delege ile o ilin doğal delegeleri olan milletvekilleri, belediye başkanları, il başkanı, il eş başkanı ve yönetim kurulu üyeleri ile disiplin kurulu üyelerinden oluşur. Atanmış başkan ve yönetim kurulu üyeleri sorumlulukları gereğince kongreye katılabilir ve söz hakkı kullanabilirler; oy kullanabilmeleri için kayıtlı oldukları ilçede delege olarak seçilmiş olmaları gerekir. Kongre, seçim kurulundan gelen delege listesi üzerinden gerçekleşir.

b- Toplanması: 2 (iki) yılda bir il yönetim kurulunun çağrısıyla olağan olarak toplanır. İl başkanlığının boşalması ve/veya yedekler de geldikten sonra yönetim kurulu üye sayısının yarının altına düşmesi halinde en geç 45 gün içerisinde il yönetiminin veya MYK'nın çağrısıyla olağanüstü kongreye gidilir. Toplanma yeter sayısı delegelerin toplam sayısının yarıdan bir fazlasıdır. Sağlanamadığı takdirde ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Gerekli politik, örgütsel ve hukuksal hazırlıklar il yönetim kurulu tarafından yapılır ve yönetmelikte belirtilen şekilde yeri, zamanı ve gündemi belirtilerek delegelere parti iletişim araçları kullanılarak zamanında duyurulur. Gazete ilanı verilmez.

c- Görev ve yetkileri: İl başkanı, il eş başkanı, il yönetim kurulu, il disiplin kurulu ve büyük kongre delegelerini seçer. İllerin büyük kongre delege sayısı o ilin milletvekili sayısının iki mislini aşamaz. İl yönetim kurulunun faaliyet raporunu görüşür, mali raporu onaylar ve tahmini bütçeyi kabul eder. Öncelikle o ilin yerel sorunlarını görüşür ve ilgili kararları alır. Örgütsel ve politik temel konular hakkında seçilecek yönetime ve büyük kongreye öneriler oluşturur.

d- Kongre hazırlıkları, duyurusu, yönetimi, seçimler ve benzeri hususlar yönetmelikte yer alır.

Madde 43 - İl Başkanı

Kongrede oylamaya katılanların salt çoğunluğuyla seçilir. Bir kişi üst üste iki dönemden fazla il başkanlığı yapamaz. İl başkanlığının boşalması halinde en geç 45 gün içerisinde olağanüstü kongreye gidilerek yeni bir başkan ve yönetim kurulu seçilir. Başkan o ilde partiyi temsil eder. Parti politikalarının kamuoyuna aktarılmasını sağlar. Tüzük ve yönetmelik kuralları çerçevesinde ve iş bölümüne uygun olarak il yönetim kurulunun düzenli çalışmasını sağlar. O ildeki örgüt birimlerinin ve üyelerin parti çalışmalarına katılımının koordine edilmesine katkıda bulunur. Kamu kuruluşları, tüzel ve özel kişilerle parti adına yazışır ve ilişki kurar.

Madde 44 - İl Eş Başkanı

Kongrede oylamaya katılanların salt çoğunluğu ile seçilir. Bir kişi art arda iki dönemden fazla il eş başkanlığı yapamaz. İl başkanının erkek olması halinde il eş başkanı erkek olamaz. İl eş başkanı ilgili yerleşim biriminin politik ve örgütsel çalışmalarının koordinasyonunda il başkanına yardımcı olur ve parti politikalarının kamuoyuna aktarılmasını sağlar. Boşalması durumunda il yönetim kurulu içinden bir kişi il eş başkanı olarak belirlenir.

Madde 45 - İl Yönetim Kurulu

a- Oluşumu: Kongrede gizli oy açık sayım esasıyla, kota esasları dikkate alınarak en az 5 (beş) kişi olarak seçilir. En az 1 (bir) yedek üye belirlenir. Üyelerin en az üçte biri (1/3) yenilenmek kaydıyla bir üye en fazla üç dönem üst üste görev alabilir. YK'nın üçte birinin yenilenmesi için şu yöntem uygulanır: Seçim sırasında en çok oy alan üyeler sıralanır. Önceki dönemde YK üyeliği yapmış olanlardan en çok oy alan 3 üye YK'ya seçilmiş sayılır, daha sonra gelenler yeni YK üyeleri lehine liste dışı bırakılır. Eğer sıralamada aynı sayıda oy almış üyeler varsa, YK üyesi olacak adayı belirlemek için kota gözetilerek kura çekilir. Yedekler de gelmesine rağmen YK üye sayısı yarının altına düşerse 45 gün içinde olağanüstü kongreye gidilir.

b- Toplanması: İl Yönetim Kurulları olağan olarak haftada bir salt çoğunlukla toplanırlar. Üst üste altı kez ya da bir yıl içinde 12 kez mazeretsiz olarak toplantıya katılmayan üyenin il yk üyeliği düşmüş sayılır. Bu şekilde

üyeliği düşen, istifa, ölüm ve diğer nedenlerle boşalan yönetim kurulu üyelikleri için yedekler kota esasları gözetilerek çağrılır.

c- Görev ve yetkileri: Yasa ve tüzüğün tanıdığı yetkileri kullanır, kendi içinden sekreter ve sayman seçer ve diğer iş bölümlerini yapar. Kararlarını organ tam sayısının salt çoğunluğuyla alır. Programa, tüzüğe, kongre kararlarına ve yetkili organların karar ve yönergelerine uygun olarak, görevli oldukları ildeki parti çalışmalarını yürütür. Bu çalışmaları gerçekleştirirken ihtiyaç duyulan çalışma grupları, komisyonlar, vb görevlendirmeleri yapar. Partinin ilçelerde örgütlenmesi ve üye kaydetmesi için gerekli çalışmaları ve ilçe başkan ve yönetim kurulu atamalarını gerçekleştirir. Tüzük ve SPK'nın ilgili hükümleri gereğince uygun yerlere parti temsilcilikleri ve lokalleri açılması yönünde karar alır ve uygular. Olağan ve olağanüstü kongreler ile diğer kurulların toplanması için gerekli çalışmaları yapar. Milletvekili ve yerel yönetim seçimlerinde parti politikaları doğrultusunda gerekli bütün çalışmaları yürütür. Bulunduğu bölgenin ekonomik, ekolojik ve sosyal sorunları hakkında araştırmalar yapar, kampanyalar yürütür, muhtelif siyasal ve kültürel etkinlikler düzenler ve bu konularla ilgili partinin üst yönetimlerine tavsiyelerde bulunur. Yasa ve tüzüğü dikkate alarak kent kapsamındaki her alanda özgün örgütlenme ve çalışma modellerinin geliştirilmesi ve uygulanmasını sağlar.

d- İl yönetim kurulu faaliyetiyle ilgili diğer bütün hususlar yönetmelikle belirlenir.

Madde 46 - İl Disiplin Kurulu

a- Oluşumu: Kongrede gizli oy ve açık sayımla ve kota esaslarına göre seçilen üç kişiden oluşur. Seçilmek için affa uğramış olsa bile disiplin cezası almamış olmak gereklidir. Ayrıca 1 yedek üye seçilir. Disiplin kurulunda bulunanlar diğer seçimli organlarda görev alamaz ve yalnızca çalışma grupları ve meclislerde parti üyesi olarak faaliyet gösterebilirler. Kurulda aynı aileden iki kişi olmaz.

b- Toplanması: Seçildikten sonraki ilk bir ay içinde, üye sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve kendi içlerinden bir başkan ve bir raportör seçer.

c- Görev ve yetkileri: İl örgütünün Merkez disiplin kurulu kapsamı dışında kalan üyelerinin disiplin konularına bakar. İlçe başkanları, eş başkanları, yönetim kurulları ve üyelerin dosyalarını inceler ve sonuçlandırır.

d- İşleyişine dair hususlar SPK madde 55 ve tüzük hükümleri çerçevesinde yapılan yönetmelikte yer alır.

e- Disiplin hususuyla ilgili diğer hükümler bu tüzüğün Disiplin İşleri başlıklı bölümünde yer alır.

İlçe Örgütü

Madde 47: İlçe Kongresi

a- Oluşumu: İlçeye kayıtlı seçme ve seçilme hakkına sahip bütün üyelere oluşur. Üye sayısı 400'ü aştığı takdirde, SPK, tüzük ve yönetmelik hükümleri çerçevesinde, mahalle ve köylerde son seçimlerde alınan oy oranı dikkate alınarak, delege sayısı 400'ü aşmayacak şekilde kota esasları gözetilerek seçim yapılır. Partinin seçimlere katılmadığı hallerde mahalle ve köylerin nüfus ve parti üye sayıları dikkate alınarak delege sayısı il yönetiminin belirlenir. Kongrede seçilmiş ilçe başkanı, yönetim kurulu üyeleri, belde başkanları, ilçenin ve beldelerin partili belediye başkanları kongrenin doğal üyeleridir. İlçeye kayıtlı milletvekilleri, parti meclisi üyeleri, merkez disiplin kurulu üyeleri ve ilçeye kayıtlı parti kurucuları kongrenin üyeleridir.

b- Toplanması: İki yılda bir ilçe yönetim kurulunun çağrısıyla olağan olarak toplanır. İlçe başkanlığının boşalması ve/veya yedekler de geldiği halde yönetim kurulu üye tam sayısının yarısının altına düşmesi halinde en geç 30 gün içerisinde ilçe yönetim kurulunun veya il yönetim kurulunun çağrısıyla olağanüstü kongreye gidilir. Toplanma yeter sayısı delegelerin toplam sayısının yarıdan bir fazlasıdır. Sağlanamadığı takdirde ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Gerekli politik, örgütsel ve hukuksal hazırlıklar ilçe yönetim kurulu tarafından yapılır ve yönetmelikte belirtilen şekilde yeri, zamanı ve gündemi belirtilerek delegelere parti iletişim araçları kullanılarak zamanında duyurulur. Gazete ilanı verilmez.

c- Görev ve yetkileri: İlçe başkanı, ilçe eş başkanı, ilçe yönetim kurulu ve il kongresi delegelerini seçer. İlçe yönetim kurulunun faaliyet raporunu görüşür, mali raporu onaylar ve tahmini bütçeyi kabul eder. Öncelikle ilçenin yerel sorunlarını görüşür ve ilgili kararları alır. Örgütsel ve politik temel konular hakkında seçilecek yönetime ve il kongresine öneriler oluşturur.

d- Kongre hazırlıkları, duyurusu, yönetimi, seçimler ve benzeri hususlar yönetmelikte yer alır.

Madde 48 - İlçe Başkanı

Kongrede oylamaya katılanların salt çoğunluğunun oyuyla seçilir. Bir kişi üst üste iki dönemden fazla ilçe başkanlığı yapamaz. İlçe başkanlığının boşalması halinde en geç 30 gün içerisinde olağanüstü kongreye gidilerek yeni bir ilçe başkanı ve yönetim kurulu seçilir. Başkan o ilçede partiyi temsil eder. Tüzük ve yönetmelik kuralları çerçevesinde ve iş bölümüne uygun olarak ilçe yönetim kurulunun düzenli çalışmasını sağlar. O ilçedeki örgüt birimlerinin ve üyelerin parti çalışmalarına katılımının koordine edilmesine katkıda bulunur. Kamu kuruluşları, tüzel ve özel kişilerle parti adına yazışır ve ilişki kurar.

Madde 49 - İlçe Eş Başkanı

Kongrede oylamaya katılanların salt çoğunluğu ile seçilir. Bir kişi art arda iki dönemden fazla ilçe eş başkanlığı yapamaz. İlçe başkanının erkek olması halinde ilçe eş başkanı erkek olamaz. İlçe eş başkanı ilgili yerleşim biriminin politik ve örgütsel çalışmalarının koordinasyonunda ilçe başkanına yardımcı olur ve parti politikalarının kamuoyuna aktarılmasını sağlar. Boşalması durumunda ilçe YK'ından bir kişi ilçe eş başkanı olarak belirlenir.

Madde 50 - İlçe Yönetim Kurulu

a- Oluşumu: Kongrede gizli oy açık sayım esasıyla, kota esasları gözetilerek en az eş başkan dahil 5 kişi olarak seçilir. En az 1 yedek üye belirlenir. En fazla art arda üç dönem ilçe yönetim kurulu üyeliği yapılabilir. Yedekler de gelmesine rağmen YK üye sayısı yarımın altına düşerse 30 gün içinde olağanüstü kongreye gidilir.

b- Toplanması: İlçe Yönetim Kurulları olağan olarak haftada bir salt çoğunlukla toplanırlar. Üst üste altı kez ya da bir yıl içinde 12 kez mazeretsiz olarak toplantıya katılmayan üyenin üyeliği düşmüş sayılır. Bu şekilde üyeliği düşen, istifa, ölüm ve diğer nedenlerle boşalan yönetim kurulu üyelikleri için yedekler kota esasları gözetilerek çağrılır.

c- Görev ve yetkileri: Yasanın tanıdığı yetkileri kullanır, kendi içinden sekreter ve sayman seçer ve diğer iş bölümlerini yapar. Kararlarını organ tam sayısının salt çoğunluğuyla alır. Programa, tüzüğe, kongre kararlarına ve yetkili organların karar ve yönergelerine uygun olarak, görevli oldukları ilçedeki parti çalışmalarını yürütür. Bu çalışmaları gerçekleştirirken ihtiyaç duyulan çalışma grupları, komisyonlar, vb. görevlendirmeleri yapar. Partinin ilçe örgütlenmesi ve üye kaydetmesi için gerekli çalışmaları ve belde yönetimlerinin atamalarını gerçekleştirir. Tüzük ve SPK ilgili hükümleri gereğince belde ve mahallelerde parti temsilcilikleri ve lokalleri açılması yönünde karar alır ve uygular. Olağan ve olağanüstü kongreler ile diğer kurulların toplanması için gerekli çalışmaları yapar. Milletvekili ve yerel yönetim seçimlerinde parti politikaları doğrultusunda gerekli bütün çalışmaları yürütür. Bulunduğu bölgenin ekonomik, ekolojik ve sosyal sorunları hakkında araştırmalar yapar, kampanyalar yürütür, muhtelif siyasal ve kültürel etkinlikler düzenler ve bu konularla partinin üst yönetimlerine tavsiyelerde bulunur. Yasa ve tüzüğü dikkate alarak ilçe kapsamındaki her alanda özgün örgütlenme ve çalışma modellerinin geliştirilmesi ve uygulanmasını sağlar.

d- İlçe yönetim kurulu faaliyetiyle ilgili diğer bütün hususlar yönetmelikle belirlenir.

Madde 51 - Belde Örgütü

a- Oluşumu: İlçeye bağlı belediye örgütü kurulmuş olan beldelerde ilgili ilçe yönetimince görevlendirilmiş en az bir parti üyesi tarafından oluşturulur. Beldede görev alanlar doğrudan ilçe örgütünün üyesidirler.

b- Belde parti örgütü ilçe yönetim kuruluna bağlı olarak faaliyet yürütür. Kongre yapılmaz, zorunlu defterler tutulmaz ve üye kaydı ilçe örgütünde gerçekleştirilir.

c- İl yönetimi gerekli gördüğü hallerde beldelerde yasalara uygun olarak parti lokali açar.

YEDİNCİ BÖLÜM

PARTİ KONFERANSLARI

Madde 52 - Büyük Konferans

a- Oluşumu: Partinin asıl ve fahri bütün üyelerinden oluşur. Seçme ve seçilme hakkında tüzüğün ilgili hükümleri bu konuda geçerlidir.

b- Toplanması: Büyük kongre öncesinde PM'nin kararı ile çoğunluk aranmaksızın 2 (iki) yılda bir olağan olarak toplanır. Seçim dönemlerinde ve ihtiyaç halinde 3 (üç) yılı aşmamak üzere Parti Meclisi (PM) kararıyla ertelenebilir. Gündemi Meclis Sekreteryası eliyle PM tarafından belirlenir ve diğer hususlar için MYK görevlendirilir. Genel başkan, eş genel başkan, Parti Meclisi ile partinin asıl ve fahri üyelerinin toplamının 1/5'inin yazılı istemi üzerine, çağırılanların belirlediği gündemle en geç 45 gün içerisinde olağanüstü konferans toplanır. Parti içi bir toplantı olarak gerçekleşir.

c- Görev ve yetkileri: Büyük konferans, parti içi seçimlerde yönetimin seçilmesi ve kararların oluşumu sürecine bütün partililerin dahil edilmesi yoluyla doğrudan demokrasinin gerçekleşmesini amaçlayan bir katılım organıdır. Politik ve örgütsel konular ile yerel sorunlara dair kongreye sunulmak üzere tavsiye kararları benimser. Yeni dönemde sorumluluk alacak genel başkan, eş genel başkan,, PM üyeleri ve Merkez Disiplin Kurulu üyelerine dair tavsiye listelerinde yer alacak adayları, kota ilkeleri ve benimsenen seçim sistemi dahilinde, gizli oy ve açık sayım esasına göre belirler. Genel başkan ve eş genel başkan dahil, PM üye sayısının %20'sini geçmemek üzere aday varsa fahri üyeler arasından aldıkları oya göre ve kota esasları uygulanarak PM danışmanlarını belirler. Bütün seçimlerde tüzüğün seçme ve seçilme ilkeleri geçerlidir. Fahri üyelerle ilgili olanlar hariç, konferans sonuçları ve tavsiye listeleri değişiklik yapılmaksızın ve konferansın iradesi olarak büyük kongreye sunulur.

d- Büyük konferans süreci ve işleyişine dair bütün hususlar yönetmelikle belirlenir.

Madde 53 - İl Konferansı

a- Oluşumu: O ilde kayıtlı, seçme ve seçilme hakkına sahip bütün asıl ve fahri üyelerin katılımıyla oluşur.

b- Toplanması: Tüzük ve yönetmelik çerçevesinde, en az iki en fazla üç yılda bir, olağan il kongresi öncesinde, il yönetim kurulu veya Merkez Yürütme Kurulu'nun çağırısı ile çoğunluk aranmaksızın toplanır. Gündemi, yeri ve saati çağırılan organ tarafından belirlenir. Olağanüstü konferans, il yönetim kurulu, Merkez Yürütme Kurulu ve il konferans delegelerinin beşte birini (1/5) yazılı istemi üzerine ve onların belirlediği gündemle en geç 45 gün içerisinde gerçekleşir. Parti içi bir toplantı olarak düzenlenir.

c- Görev ve yetkileri: Politik ve örgütsel konular ile yerel sorunlara dair kongreye sunulmak üzere tavsiye kararları benimser. Yeni dönemde sorumluluk alacak il başkanı, il eş başkanı ve yönetim kurulu üyeleri ve il disiplin kurulu üyeleri için tavsiye listelerini, kota esasları ve benimsenen seçim sistemi dahilinde, gizli oy ve açık sayım esasına göre belirler. İl başkanı ve il eş başkanı dahil yönetim kurulu üye sayısının %30'unu geçmemek üzere aday varsa fahri üyeler arasından aldıkları oya göre ve kota esasları uygulanmak koşuluyla il yönetim kurulu danışmanlarını belirler. Ayrıca, büyük kongreye o ilden katılacak delegelerle ilgili öneri listesi hazırlar. Bütün seçimlerde tüzüğün seçme ve seçilme ilkeleri geçerlidir. Fahri üyelerle ilgili olanlar hariç, konferans sonuçları ve tavsiye listeleri değişiklik yapılmaksızın ve konferansın iradesi olarak il kongresine sunulur. İl konferansı, parti içi seçimlerde yönetimin seçilmesi ve kararların oluşumu sürecine bütün partililerin dahil edilmesi yoluyla doğrudan demokrasinin gerçekleşmesini amaçlayan bir katılım organıdır.

d- İl konferans süreci ve işleyişine dair bütün hususlar yönetmelikle belirlenir.

Madde 54 - İlçe Konferansı

a- Oluşumu: İlçede kayıtlı seçme ve seçilme hakkına sahip bütün asıl ve fahri üyelerin katılımıyla oluşur.

b- Toplanması: Tüzük ve yönetmelik çerçevesinde, en az iki en fazla üç yılda bir, olağan ilçe kongresi öncesinde, ilçe yönetim kurulu veya il yönetim kurulunun çağırısı ile çoğunluk aranmaksızın toplanır. Gündemi, yeri ve saati çağırılan organ tarafından aynı şekilde belirlenir. Olağanüstü konferans, il veya ilçe yönetimi ile ilçe üyelerinin beşte birinin (1/5) yazılı istemi üzerine en geç bir ay içerisinde, gündemi isteyenler tarafından belirlenen şekilde toplanır. Parti içi bir toplantı olarak gerçekleşir.

- c- Görev ve yetkileri: Politik ve örgütsel konular ile yerel sorunlara dair kongreye sunulmak üzere tavsiye kararları alır. Yeni dönemde sorumluluk alacak ilçe başkanı, ilçe eş başkanı ve yönetim kurulu üyeleri için tavsiye listesini, kota ilkeleri ve benimsenen seçim sistemi dahilinde, gizli oy ve açık sayım esasına göre belirler. İlçe başkanı ve ilçe eş başkanı dahil yönetim kurulu üye sayısının %30'unu geçmemek üzere aday varsa fahri üyeler arasından aldıkları oya göre ve kota esasları uygulanmak koşuluyla ilçe yönetim kurulu danışmanlarını belirler. Ayrıca, büyük kongreye o ilçeden katılacak resmi delegelerle ilgili öneri listesi hazırlar. Bütün seçimlerde tüzüğün seçme ve seçilme ilkeleri geçerlidir. Fahri üyelerle ilgili olanlar hariç, sonuçlar değişiklik yapılmaksızın ve konferansın iradesi olarak kongreye sunulur. İlçe konferansı, parti içi seçimlerde yönetimin seçilmesi ve kararların oluşumu sürecine bütün partililerin dahil edilmesi yoluyla doğrudan demokrasinin gerçekleşmesini amaçlayan bir katılım organıdır.
- d- İlçe konferans süreci ve işleyişine dair bütün hususlar yönetmelikle belirlenir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

MÜZAKERE VE DANIŞMA KURULLARI, MECLİSLER, ÇALIŞMA GRUPLARI, PLATFORMLAR, ULUSAL VE ULUSLARARASI KONGRELER VE EĞİTİM AMAÇLI GİRİŞİMLER

Madde 55 - Parti Müzakere Kurulları

a- Parti Müzakere Kurulu

1. Oluşumu: Genel başkan, eş genel başkan, PM üyeleri, arabulucu, MDK üyeleri, il başkanları ve il eş başkanları, kadın, gençlik, LGBTİ+ ve engelli meclislerinden üçer temsilci, genel çalışma gruplarından PM üyesi olmayan ikişer temsilci, partili milletvekilleri ve partili il ve ilçe belediye başkanlarından oluşur. Konuya bağlı olarak genel başkan, eş genel başkan ve MYK uzman ve konuk davet edebilir ve söz verebilir.
2. Toplanması: Yılda iki defadan az olmamak üzere, genel başkan, eş genel başkan ve MYK'nın çağrısıyla ve önerilen gündemle çoğunluk aranmaksızın toplanır. Parti içi bir toplantıdır.
3. Görev ve yetkileri: Parti yönetim organlarının parti üyeleriyle müzakerede bulunma, danışma ve alacakları kararlara dair tavsiyeler alma amacıyla düzenledikleri, karşılıklı etkileşim amaçlı bir parti içi demokrasi zemini. MYK'nın organizasyonunda gerçekleşir. Bu tartışma zeminine MYK gerekli gördüğü uzman ve konukları davet edip, onlara söz verebilir. Sonuçlar bir rapor halinde düzenlenip parti meclisine ulaştırılır. Yönetim uygun bulduğu takdirde bu sonuçları kamuoyu ve medyaya açıklayabilir. Toplantıdan çıkan sonuçlar öneri olarak dikkate alınır, ancak uygulanıp uygulanmaması yönetimin kararına bağlıdır.
4. Diğer ilgili hususlar yönetmelikte belirlenir.

b- İl Müzakere Kurulu

1. Oluşumu: İl başkanı, il eş başkanı, yönetim kurulu üyeleri, il disiplin kurulu üyeleri, il genel meclisi üyeleri, ilçe başkanları, ilçe eş başkanları, kadın, gençlik, LGBTİ+ ve engelli meclislerinden il temsilcileri, çalışma grubu temsilcileri, kaydı o ilde bulunan PM ve MDK üyeleri, milletvekilleri ve partili belediye başkanları ve belediye meclis üyelerinden oluşur. Konuya bağlı olarak ilgili yönetim uzman ve konuk davet edebilir.
2. Toplanması: Yılda iki defadan az olmamak üzere, il yönetiminin veya MYK'nın çağrısıyla ve önerdiği gündemle çoğunluk aranmaksızın toplanır. Parti içi bir toplantıdır.
3. Görev ve yetkileri: Parti yönetim organlarının parti üyeleriyle müzakerede bulunma, danışma ve alacakları kararlara dair tavsiyeler alma amacıyla düzenledikleri, karşılıklı etkileşim amaçlı bir parti içi demokrasi zemini. İlgili yönetim biriminin organizasyonunda gerçekleşir. Bu tartışma zeminine gerekli il yönetimi gerekli gördüğü uzman ve konukları davet edip, onlara söz verebilir. Sonuçlar bir rapor halinde düzenlenip ilgili yönetim birimine ulaştırılır. Yönetim uygun bulduğu takdirde bu sonuçları kamuoyu ve medyaya açıklayabilir. Toplantıdan çıkan sonuçlar ilgili yönetim tarafından öneri olarak dikkate alınır, ancak uygulanıp uygulanmaması yönetimin kararına bağlıdır.
4. Diğer ilgili hususlar yönetmelikte belirlenir.

c- İlçe Müzakere Kurulu:

1. Oluşumu: İlçe başkanı, ilçe eş başkanı, yönetim kurulu üyeleri, belde başkanları, kadın, gençlik, LGBTİ+ ve engelli meclisi ilçe temsilcileri, çalışma grubu temsilcileri, kaydı o ilçede bulunan il yöneticileri, PM, MDK ve il disiplin kurulu üyeleri, milletvekilleri, il genel meclisi üyeleri ve partili belediye başkanları ve belediye meclis üyelerinden oluşur. Konuya bağlı olarak ilgili yönetim uzman ve konuk davet edebilir.
2. Toplanması: Yılda iki defadan az olmamak üzere, ilçe yönetiminin veya il yönetiminin çağrısıyla ve önerdiği gündemle çoğunluk aranmaksızın toplanır. Parti içi bir toplantıdır.
3. Görev ve yetkileri: Parti yönetim organlarının parti üyeleriyle müzakerede bulunma, danışma ve alacakları kararlara dair tavsiyeler alma amacıyla düzenledikleri, karşılıklı etkileşim amaçlı bir parti içi demokrasi zemini. İlgili yönetim biriminin organizasyonunda gerçekleşir. Bu tartışma zeminine gerekli ilçe yönetimi gerekli gördüğü uzman ve konukları davet edip, onlara söz verebilir. Sonuçlar bir rapor halinde düzenlenip ilgili yönetim birimine ulaştırılır. Yönetim uygun bulduğu takdirde bu sonuçları kamuoyu ve medyaya açıklayabilir. Toplantıdan çıkan sonuçlar ilgili yönetim tarafından öneri olarak dikkate alınır, ancak uygulanıp uygulanmaması yönetimin kararına bağlıdır.
4. Diğer ilgili hususlar yönetmelikte belirlenir.

Madde 56 – Parti Danışma Kurulu

- a- Parti Danışma Kurulu, parti çalışmalarına bilimsel ve politik destek sağlamak amacıyla oluşturulur. En az 12 (on iki) kişiden oluşan Parti Danışma Kurulu üyeleri partinin ilke ve programı doğrultusunda çalışmalara katkı sunabilecek bilim insanları, akademisyenler, uzmanlar, demokratik kitle örgütü ve sivil toplum örgütü temsilcileri ve üyeleriyle özel katkısı olacağına inanılan diğer bireylerden oluşur. Parti Danışma Kurulu üyeleri parti üyesi olabilir veya olmayabilirler. Önerilen bir kişinin Parti Danışma Kurulu üyesi olmasına Parti Meclisi'nin görüşü alınarak MYK tarafından karar verilir.
- b- Parti Danışma Kurulu gerekli zamanlarda MYK, PM veya Kurul üyelerinin çağrısıyla, belli konularda sınırlı bir gündemle toplanır. Rapor hazırlamak, politika önerisi sunmak ve parti programında değişiklik önerisi yapmak danışma kurulunun görevleri arasındadır. Parti Danışma Kurulu toplantılarına Parti Meclisi üyeleri de katılabilir. Toplantılarda iki eş kolaylaştırıcı ve en az bir yazman seçilir. Toplantı gündemi çağrıcılar tarafından önerilir, katılımcılar tarafından ilgili konu çerçevesinde geliştirilir.
- c- Parti Danışma Kurulu tarafından hazırlanan rapor ve politika önerileri MYK aracılığıyla PM'ye sunulur ve PM tarafından görüşüldükten sonra kabul edilirse uygulanır.

Madde 57 - Parti İçi Meclisler:

- Parti içi bir örgütlenme ve siyasi faaliyet yürütme birimi ve biçimi olarak, belli gruplardaki parti üyelerinin bir araya gelmesiyle oluşan ve parti çalışmalarını özgül alanlarının nitelikleri ve ihtiyaçları doğrultusunda güçlendirmek amacıyla kadın, gençlik, LGBTİ+ ve engelli alanında partinin seçimli örgütsel birimlerine paralel olarak kurulan meclislerdir. Alanlarının sorunlarına odaklanarak çalışan, buldukları parti birimiyle koordinasyonlarında yer alan temsilcileri vasıtasıyla ilişki kuran ve ilgili parti yönetimlerinin çağrısıyla oluşan yatay parti birimleridir. Alanlarının sorunları ve ihtiyaçları üzerinden partinin politika geliştirmesine ve güçlenmesine, etkinlik ve kampanyalar sürdürmesine katkıda bulunurlar. Faaliyetlerine parti üyesi olmayıp alanda yer alan bireyler de yönetmelikler çerçevesinde katılabilir. Oluşum, görev ve yetkileri ile diğer parti organlarıyla ilişkileri yönetmelikle belirlenir. Partide oluşturulması zorunlu meclisler aşağıdadır:
- a- Kadın Meclisi: Program, tüzük ve kongre kararları çerçevesinde, özgün faaliyet çerçevesi ve biçimi içinde yer alan asıl ve fahri kadın üyelerce oluşturulan yatay parti örgütlenmesidir. Parti meclisinin aldığı karar ve MYK'nın çağrısıyla, ilgili yönetmelikte yer alan oluşum ve işleyiş ilkeleri çerçevesinde uygun ilçe ve illerde de parti düzeyinde oluşturulabilir. Parti üyesi olmayanlar da buldukları birimdeki meclis çalışmalarına katılabilirler. Her düzeydeki kadın meclisi, koordinasyonunda yer alan seçilmiş üyeler vasıtasıyla bulunduğu zemindeki parti yönetimiyle düzenli ilişki kurar. Kendi içindeki görevlendirmeler partinin demokratik ilkelerine aykırı olmayan yönetmelik çerçevesinde seçimle gerçekleştirilir. Bu seçimlerin periyodu ve işleyişleri ilgili yönetmelikle ve alanın özgünlüklerine göre belirlenir.
  - b- Gençlik Meclisi: Program, tüzük ve kongre kararları çerçevesinde, özgün faaliyet çerçevesi ve biçimi içinde yer alan 30 yaş altındaki asıl ve fahri genç üyelerce belirlenen yatay parti örgütlenmesidir. Parti meclisinin

aldığı karar ve MYK'nın çağrısıyla, ilgili yönetmelikte yer alan oluşum ve işleyiş ilkeleri çerçevesinde uygun ilçe ve illerde de parti düzeyinde oluşturulabilir. Parti üyesi olmayan gençler de buldukları birimdeki meclis çalışmalarına katılabilirler. Gençlik içinde ihtiyaç duyulan örgütlenme ve çalışma biçimini, kendi içlerinde gerçekleştirdikleri katılımcı ve demokratik bir yöntem işleterek kararlaştırabilirler. Kendilerine dair tanımlama ve sembollerini belirleyebilirler. Her düzeydeki gençlik meclisi, koordinasyonunda yer alan seçilmiş üyeler vasıtasıyla bulunduğu zemindeki parti yönetimiyle düzenli ilişki kurar. Kendi içinde görevlendirmeler, partinin demokratik ilkelerine aykırı olmayan yönetmelik çerçevesinde seçimle gerçekleştirilir. Bu seçimlerin periyodu ve işleyişleri ilgili yönetmelikle ve alanın özgünlüklerine göre belirlenir.

c- LGBTİ+ Meclisi: Program, tüzük ve kongre kararları çerçevesinde, özgün faaliyet çerçevesi ve biçimi içinde yer alan asıl ve fahri LGBTİ+ üyelerce oluşturulan yatay parti örgütlenmesidir. Parti meclisinin aldığı karar ve MYK'nın çağrısıyla, ilgili yönetmelikte yer alan oluşum ve işleyiş ilkeleri çerçevesinde uygun ilçe ve illerde de parti düzeyinde oluşturulabilir. Parti üyesi olmayanlar da buldukları birimdeki meclis çalışmalarına katılabilirler. Her düzeydeki LGBTİ+ meclisi, koordinasyonunda yer alan seçilmiş üyeler vasıtasıyla bulunduğu zemindeki parti yönetimiyle düzenli ilişki kurar. Kendi içindeki görevlendirmeler partinin demokratik ilkelerine aykırı olmayan yönetmelik çerçevesinde seçimle gerçekleştirilir. Bu seçimlerin periyodu ve işleyişleri ilgili yönetmelikle ve alanın özgünlüklerine göre belirlenir.

d- Engelliler Meclisi: Program, tüzük ve kongre kararları çerçevesinde, özgün faaliyet çerçevesi ve biçimi içinde yer alan asıl ve fahri engelli üyelerce oluşturulan yatay parti örgütlenmesidir. Parti meclisinin aldığı karar ve MYK'nın çağrısıyla, ilgili yönetmelikte yer alan oluşum ve işleyiş ilkeleri çerçevesinde uygun ilçe ve illerde de parti düzeyinde oluşturulabilir. Parti üyesi olmayanlar da buldukları birimdeki meclis çalışmalarına katılabilirler. Her düzeydeki engelliler meclisi, koordinasyonunda yer alan seçilmiş üyeler vasıtasıyla bulunduğu zemindeki parti yönetimiyle düzenli ilişki kurar. Kendi içindeki görevlendirmeler partinin demokratik ilkelerine aykırı olmayan yönetmelik çerçevesinde seçimle gerçekleştirilir. Bu seçimlerin periyodu ve işleyişleri ilgili yönetmelikle ve alanın özgünlüklerine göre belirlenir.

Madde 58 - Diyalog Meclisi

a. Diyalog Meclisi, yeşil-ekolojist hareketin, çevre örgütlerinin, diğer toplumsal hareketlerin ve otonomların parti üyesi olmayan, partinin ilkeleri ve programı doğrultusunda partiye katkı sunmak ve çalışmalarına katılmak isteyen temsilcilerinden ve bireylerinden oluşur.

b. Diyalog Meclisi'ne temsilci gönderecek kuruluş ve örgütler PM tarafından belirlenerek davet gönderilir. Söz konusu kuruluş ve örgütlerin belirleyeceği isimler Diyalog Meclisi'ne çağırılır.

c. Diyalog Meclisi Parti politikalarının oluşmasında önemli rol oynar ve aldığı kararlar PM'de öncelikli görüşülür. PM Diyalog Meclisi'nin partiyle ilişkisini sağlamak için gerekli görevlendirmeyi yapar.

d. Diyalog Meclisi'nin çalışma esasları yönetmelikle belirlenir.

Madde 59 - Parti Çalışma Grupları

Partinin amaç ve ilkelerine uygun, program, tüzük, kongre kararları ve diğer politikaları doğrultusundaki örgütsel ve politik çalışmaların en etkin şekilde yürütülebilmesi için, her kademedeki örgüt birimleri kendi içlerinde her türlü politik ve örgütsel konu temelinde geçici ve sürekli olarak gönüllü çalışma, araştırma ve denetleme kurulları, masa ve komisyonlar oluşturabilir, çeşitli konularla ilgili parti görüşlerini ilgili organın bilgisi dahilinde kamuoyuna aktarabilir. Bunların görev ve yetkileri ve çalışma yöntemleri yönetmeliklerle düzenlenir. Buna göre:

a- Genel Çalışma Grupları: Parti politikaları doğrultusunda parti meclisi üyelerinin ve partinin tüm asıl ve fahri üyelerinin yer alabildiği, parti üyesi olmayan uzman, aktivist ve gönüllülere açık, örgütsel ve politik konu odaklı olarak çalışan, PM ile program, tüzük, kongre politikaları ve yerel gereksinimler çerçevesinde iletişim ve dayanışma içinde faaliyet yürüten çalışma birimidir. Konusunda uzun vadeli projeler geliştirmesi, parti programına ve güncel politikaya katkısı olacak öneriler geliştirmesi hedeflenir. Çalışma grupları üyelerin önerileri ile PM tarafından kurulur. MYK, çalışma grupları ile parti örgütleri arasında iletişim ve koordinasyonu tesis eder. Gerekli gördükleri hallerde il ve ilçe örgütlerinin ilgili çalışma gruplarıyla iletişim, bilgi alışverişi ve koordinasyon içinde çalışabilirler. Oluşum ve işleyişleri yönetmelikte belirlenir.

b- İl çalışma grupları: Gerek ilin yerel ve gerekse genel parti politikaları doğrultusunda o ilde yaşayan asıl ve fahri üyelerin yer aldığı, parti üyesi olmayan uzman, aktivist ve gönüllülere açık, örgütsel, konu ve bölge odaklı kurulabilen, il yönetiminin bilgisi dahilinde kurulan ve onunla program, tüzük, kongre politikaları ve yerel gereksinimler çerçevesinde iletişim ve dayanışma içinde faaliyet yürüten çalışma birimidir. Konusunda uzun vadeli projeler geliştirmesi, parti programına ve güncel politikaya katkısı olacak öneriler geliştirmesi hedeflenir. Hangi alanlarda çalışma grubu kurulacağına üyelerin önerileri de dikkate alınarak il yönetim kurulu ve/veya il konferansı tarafından karar verilir. Oluşum ve işleyişleri yönetmelikte belirlenir.

c- İlçe çalışma grupları: Gerek ilçenin yerel ve gerekse genel parti politikaları doğrultusunda ilçede kayıtlı asıl ve fahri üyelerin yer aldığı, parti üyesi olmayan uzman, aktivist ve gönüllülere açık, örgütsel, konu ve bölge odaklı kurulabilen, ilçe yönetiminin bilgisi dahilinde kurulan ve onunla program, tüzük, kongre politikaları ve yerel gereksinimler çerçevesinde iletişim ve dayanışma içinde faaliyet yürüten çalışma birimidir. Konusunda uzun vadeli projeler geliştirmesi, parti programına ve güncel politikaya katkısı olacak öneriler geliştirmesi hedeflenir. İlçede kayıtlı asıl ve fahri üyelerin en az bir çalışma grubunda yer alması hedeflenir. Hangi alanlarda çalışma grubu oluşacağına üyelerin önerileri de dikkate alınarak ilçe yönetim kurulu ve/veya ilçe konferansı tarafından karar verilir. Oluşum ve işleyişleri yönetmelikte belirlenir.

d- Geçici Çalışma Grupları, Bürolar ve Komisyonlar: PM ve MYK, ihtiyaca göre, süresi belli ve kapsamı sınırlı politik ve örgütsel konularda, PM ve MYK üyeleri ile katkısı olacağı düşünülen diğer parti üyelerinin katılımıyla geçici çalışma grupları ve komisyonlar kurulabilir. Bu çalışma grubu ve komisyonlar süresi dolduğunda veya görevi bittiğinde, ilgili yönetsel birime verdiği raporu takiben dağılır. PM ve MYK ayrıca partinin pratik işleyişine destek olacak daimi bürolar kurulabilir. Oluşum ve işleyişleri yönetmelikle belirlenir.

Madde 60 - Parti Okulları, Enstitü, Kamp, Kurs, Eğitim ve Sanat Atölyeleri, Yardım Kampanyaları ve Diğer Kültürel Etkinlikler

Düşünsel ve politik konularda partiyi geliştirmek ve güçlendirmek, üyelerini dünyanın ve ülkenin bilgi, kültür ve gerçekleriyle buluşturmak amacıyla, gerek parti bünyesinde ve gerekse ulusal ve uluslararası kuruluşlarla ortak toplantı, kamp, eğitim ve sanat atölyeleri, sergi ve benzeri ortak etkinlikler düzenlenebilir. Parti üyelerinin ve aktivistlerin eğitimi amacıyla parti okulları, dersler, seminerler, kurslar ve benzeri etkinlikler yapılabilir. Dayanışma amaçlı olarak, ulusal ve uluslararası düzeyde afetlere karşı yardım kampanyaları düzenlenebilir. Parti bu etkinliklere üyelerinin ve yurttaşların katılımı için gerekli şartları hazırlar. Bu etkinlikler konu ve imkanlara göre yerel veya merkezi düzeyde gerçekleştirilebilir. Bu etkinliklerin finansmanı SPK ve tüzüğün hükümleri çerçevesinde parti kaynaklarından, üyelerin katkılarından, aynı ve nakdi bağışlardan ve gelir getirici faaliyetlerden karşılanabilir.

Bu çalışmalarda konuyla ilgili parti üyeleri, partili olmayan uzman kişiler ve yurt dışından konuklar görev alabilir. Bu çalışmalar sürekli, kurumsal, dönemsel veya ihtiyaç halinde gerçekleştirilebilir. Etkinliklere katılma ve çalışma koşullarını uygun bulan bütün parti üyelerine ve partili olmayan yurttaşlara açıktır.

Bu çalışmaların organizasyonu, doğrudan parti organları eliyle gerçekleştirilebileceği gibi, parti yerel ve genel yönetim birimleriyle iletişim içerisinde parti üyeleri, yerel örgütler, meclisler ve çalışma gruplarının girişimleriyle de olabilir. İşleyişleri ve hesapları saydamlık ilkesi çerçevesinde ele alınır.

Konuyla ilgili diğer hususlar yönetmelikte yer alır.

Madde 61 – Parti Dışı Meclislere, Platformlara, Ulusal ve Uluslararası Kongrelere Katılım

Belli konular etrafında, parti örgüt ve üyelerini farklı kişi ve kurumlarla bir araya getirmeyi ve ortak fikri çalışma veya eylemlilik gerçekleştirmeyi ve bu birlikteliğin fikri ve politik sonuçlarının parti politikalarını desteklemesi, geliştirmesi ve güçlendirmesi amacıyla değerlendirilmesini hedefleyen çok öznel bir araya geliş zeminleridir. Kuruluşuna bileşen olarak katılma, kurulmuş olana girme, dışında kalarak konu odaklı geçici ortak toplantı ve eylemlilikler gerçekleştirme, ulusal ve uluslararası nitelikte belirli aralıklarla gerçekleşen kongre veya konferanslara kurucu, üye, gözlemci veya destekçi olma gibi konularda, yerel nitelikteki girişimlere MYK'nın bilgisi dahilinde yerel parti örgütleri, ulusal ve uluslararası nitelikte olanlara PM veya PM'nin görevlendirmesi halinde MYK tarafından karar verilir. Parti örgüt ve üyelerinin bu zeminlere katılım ve çalışma usulleriyle ilgili diğer bütün hususlar yönetmelikte belirtilir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

SEÇİM İŞLERİ

Madde 62– Parti İçi Seçim İlkeleri

- a- Yasa ve tüzükte belirtilen yetkili organların çağrısıyla ve ilgili organın ilan ettiği tarih itibariyle olağan kongreler sürecindeki seçimler yapılır. Olağan kongreler yasa ve tüzük hükümleri çerçevesinde en fazla bir yıl ertelenebilir.
- b- Tüzük hükümlerini yerine getiren her üye bütün görevlere aday olma hakkına sahiptir. Buna göre, üyeliğe başvurusu iki ayı (60 gün) geçen, aıdat yükümlülüklerini yerine getirenler seçme ve seçilme hakkını kullanır. MYK tarafından üye kaydedilenler için bu hüküm uygulanmaz.
- c- Karar ve yürütme organlarının her düzeydeki seçimi SPK, tüzük ve seçim yönetmeliği ilkeleri çerçevesinde, gizli oy, açık ve aralıksız sayım usulüne göre yapılır.
- d- Bütün seçimlerde parti içi demokrasiyi, çoğulculuğu, farklı fikirlerin var olma ve temsil edilme hakkını ve kotaları gözetken ve yönetmelikte yer alan seçim usulleri ve hesaplama yöntemleri uygulanır. Yasa, tüzük ve yönetmelikte yer alan koşullara sahip bütün partililerin özgürce seçme ve seçilme hakkını güvence altına almak önemli bir demokrasi ilkesi olup, ilgili yönetim organları bunun gereklerini yerine getirirler.
- e- Kongre süreci PM kararıyla ve MYK tarafından ilan edilen takvime göre başlar ve biter.
- f- Bütün seçimlerde itiraz mercii önceden ilan edilir. İtiraz usulü ve süreleri açık olarak belirtilir.
- g- Oy pusulalarında her organın adayları ayrı bölümlerde gösterilir. Seçim başladıktan sonra adaylık kabul edilmez.
- h- Bir üye birden fazla yürütme organında görev alamaz.
- i- Genel başkan, eş genel başkan, arabulucu, il başkanı, il eş başkanı, ilçe başkanı ve ilçe eş başkanı tek dereceli olarak ve kurullardan ayrı seçilir.
- j- Parti konferans ve kongreleri ile milletvekili ve mahalli idareler seçimlerinde gösterilecek adayları ile ilgili diğer bütün hususlar yönetmelikte yer alır.

Madde 63 - Kotalar

Anayasa ve SPK'ya aykırı olmamak kaydıyla bütün parti içi seçimlerde kadınlara ve aday olduğu takdirde belirlenen yaş sınırı içindeki gençlere, LGBT+'lara ve engellilere pozitif ayrımcılık uygulanır. Kotadan yararlanmak isteyen adayların özellikleri hesaplamalarda dikkate alınır. Kota olarak aşağıdaki oranlar ve esaslar uygulanır:

- a- Kadınlara genel merkez ve yerel örgüt karar ve yürütme organları seçimlerinde %50 kota uygulanır. Yeterli sayıda kadın aday çıkmadığı takdirde kota en az %40 olarak uygulanmak zorundadır. Kongre sonuçları itibariyle bu oranı gerçekleştiremeyen örgüt birimlerinde 6 ay içinde kongre yenilenir.
- b- 30 yaş altındaki gençlere genel merkez ve yerel örgüt karar ve yürütme organları seçimlerinde %20 kota uygulanır. Yeterli sayıda genç aday çıkmadığı takdirde kota en az %20 olarak uygulanmak zorundadır. Kongre sonuçları itibariyle bu oranı gerçekleştiremeyen örgüt birimlerinde 6 ay içinde kongre yenilenir.
- c- Yeterli sayıda aday olduğu takdirde engellilere genel merkez organlarında % 5 kota uygulanır.
- d- Yeterli sayıda aday olduğu takdirde LGBT+'lara genel merkez organlarında % 5 kota uygulanır.
- e- Tek dereceli seçimlerde kota uygulanmaz ancak başkan ve eş başkanın her ikisi de erkek olamaz.
- f- Seçilerek herhangi bir kotayı yerine getiren adaylar ilgili gruplara dahil oldukları takdirde diğer kotaları da yerine getirmiş sayılırlar.

Madde 64 – Kongre ve Konferanslarda Uygulanacak Seçim Yöntemi

- a- Tavsiyelerin belirlendiği konferanslarda aksi yönde karar alınmadıkça çarşaf liste sistemi (tek liste) uygulanır, blok liste sistemi uygulanamaz. Konferans katılımcılarının en az yüzde 30'unun ayrı listeler halinde seçime gidilmesini yazılı olarak talep etmesi durumunda, çok listeli nispi seçim sistemi uygulanır.
- b- Kongrelerde yapılan seçimlerde çarşaf liste usulü (tek liste) uygulanır.
- c- Diğer hususlar ilgili yönetmelikte yer alır.

Madde 65 – Milletvekili ve Mahalli İdareler Seçimlerine Dair İşler

- a- Bu seçimlerle ilgili gerekli bütün kararları yasalar, YSK kararları, tüzük ve yönetmelik ışığında PM alır.
- b- Adaylık başvuruları MYK'nın açıklayacağı takvimle ilan edilir. TBMM adaylığı için MYK'ya, yerel seçimler için ilgili il ve ilçe örgütlerine başvurulur. MYK bütün adayların yasa, tüzük ve yönetmelik bakımından adaylık niteliklerini incelemeye yetkilidir. Adaylar kısa özgeçmiş, aidat ve üyelik yükümlülüklerini yerine getirdiklerini gösterir yazı ve yasanın zorunlu gördüğü belgeleri verirler. MYK partili olmayanların başvurularını gerekçe göstermeden reddedebilir.
- c- Parti üyesi olmayanlardan MYK tarafından ön seçime, aday yoklamalarına veya merkez yoklamasına katılmaları uygun bulunanlar tüzüğün ilgili maddesinde MYK tarafından doğrudan üye yazılır ve tüzükte yer alan seçme ve seçilme koşulları bunlar için aranmaz. Bir seçim döneminde bu şekilde üye yapılanların oranı milletvekili toplam sayısının %5'ini geçemez.

Madde 66 - Milletvekili ve Mahalli İdareler Seçimlerinde Aday Belirleme Yöntemi

- a- Partide hangi seçim sisteminin uygulanacağına yasa, tüzük ve yönetmelik çerçevesinde PM karar verir. Önseçim veya merkez yoklamasından birini tamamen ya da ikisini kısmen uygulamak üzere karar verir ve parti örgütüne ilan eder. İlgili organlar eliyle uygular.
- b- Hangi seçim sistemi tercih edilirse edilsin, parti örgütlerinin bulunduğu yerel birimdeki bütün asıl ve fahri üyelerin eğilimi doğrudan tespit edilir. O yerel birim gerekli görürse seçmen yoklaması da yapabilir.
- c- Parti örgütünün bulunmaması; gösterilmesi gerekenden daha az sayıda aday başvurusunun olması ve PM'nin belirlediği diğer hallerde Merkez yoklaması kararı alınır.
- d- Milletvekili, belediye meclisi ve il genel meclisi adayların belirlenmesinde kota ilkeleri dikkate alınır. Belediye başkanlığı seçimlerinde bu dikkate alınmaz.
- e- Diğer bütün hususlar ilgili yönetmelikte yer alır.

Madde 67 - Mali İlkeler

- a- Parti yasaya ve dürüstlük anlayışına uymayan gelir sağlama yoluna başvuramaz. Bütün mali işleri saydamlık anlayışıyla yürütülür.
- b- Parti, çalışmalarını üyelerinin ve dostlarının yasa, tüzük ve yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerçekleştirdikleri nakdi ve aynı katkılarla sürdürür.
- c- Parti, üyelik aidat yükümlülüklerinin yerine getirilmesini ortak idealler doğrultusunda birlikte yürütüşün ve parti aidiyetinin önemli bir parçası ve üyeliğin tartışılmaz bir sorumluluğu olarak görür.
- d- Parti organları bir yıllık bütçe döneminde en az iki kez mali durum hakkında üyelere bilgi verirler.
- e- Partiyeye yeni üye olanlar bir kereye mahsus olmak üzere en az 10 TL (On Türk Lirası) giriş ödentisi verirler. Bu para doğrudan doğruya genel merkeze iletilir. Ayrıca üyeler her ay üst sınırı yasanın belirttiğini aşmamak ve en az 10 TL olmak üzere üye kayıt formunda beyan ettikleri tutarda aylık aidat öderler. Bu rakamlar yasa çerçevesinde kongrenin verdiği yetkiye dayanarak PM tarafından yeni yıl itibarıyla yeniden belirlenir.
- f- Partinin bütün organları görev alanlarıyla ilgili mali işlemleri belgelemek, usulüne uygun olarak kayıt tutmak, muhasebeleştirme ve yıllık kesin hesaplarını zamanında genel saymanlığa iletmekle yükümlüdür. Parti ile ilgili mali bilgiler Meclis Sekreteryası ile şeffaf biçimde paylaşılır.
- g- Partinin hangi birimi tarafından sağlanmış olursa olsun bu tüzükte yer alan gelirler parti tüzel kişiliğine aittir.
- h- Tüm gelir ve gider kalemleri bütçede belirtilir.
- i- Bütçede yer almayan ve yürütme organlarında kararı alınmamış konularda harcama yapılmaz. Kira, elektrik, su, telefon ve maaş gibi rutin harcamalar için karar gerekmez. Harcamalar sayman tarafından yapılır.
- j- Genel merkez, il ve ilçe örgütleri tarafından yapılacak satın almalar için en az iki teklif alınır. Kararı ilgili yönetim birimi verir.
- k- Parti mal varlığından elde edilecek gelirler dışında parti gelirlerinden vergi, resim ve harç ödenmez.
- l- Mali yönetmelikte yer alan hususların uyarılara rağmen uygulanmaması disiplin konusu olur.

Madde 68 - Partinin Gelir Kaynakları

- a- Üyelerden alınan giriş ödentisi ve aylık aidatlar,
- b- Parti üyesi milletvekillerinden alınacak aidatlar,
- c- Yasanın belirlediği sınırlar içinde makbuz karşılığı alınacak bağışlar,
- d- Parti bayrağı, rozeti, flaması, şapkası, tişörtü gibi malzemelerin satışından elde edilecek gelirler,
- e- Parti yayınları, afiş, kitap, broşür, dergi, kaset ve cd'lerin satışından elde edilecek gelirler,
- f- Parti için düzenlenecek muhtelif kültür ve sanat etkinliklerinden sağlanacak gelirler,
- g- Parti mal varlığından elde edilecek gelirler,
- h- Gerçek ve tüzel kişilerin aynı ve nakdi bağışları.

Madde 69 - Belgeler, Kayıtlar ve Yönetmelik

- a- Genel merkez, il ve ilçe yürütme organları ve saymanlar bütün mali işlemleri belgelere dayalı olarak yapar ve gerekli kayıtları tutarlar. Bu parti organları İşletme Hesabı defteri, Demirbaş Eşya Defteri, Gelir ve Gider Makbuzları bulundurmak ve yapılan mali işlemleri bunlarla düzenli kayıt altına almak zorundadır.
- b- Mali işlemlerin uygulanması, kayıtlarının tutulması, bütçe ve kesin hesap çıkarılması, denetleme ve benzeri diğer bütün hususlar ilgili yönetmelikte yer alır.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Disiplin İşleri

Madde 70 - Disiplin Kurullarının Alanı

- a- Genel başkan, eş genel başkan, arabulucular ve PM üyelerinin, TBMM üyelerinin yasama çalışmaları dışında kalan eylemlerinin, il başkanları, il eş başkanları ve yönetim kurulu üyeleri ve il disiplin kurulu üyelerinin, partili merkez belediye, Büyükşehir belediyesi ve ona bağlı belediye başkanlarının disiplin suçlarıyla ilgili dosyalarına Merkez Disiplin Kurulu bakar. Bunlarla ilgili dosyalar başvuruyu takiben MYK tarafından doğrudan Merkez Disiplin Kurulu'na iletilir.
- b- İlçe başkanı, ilçe eş başkanı ve yönetim kurulu ile diğer bütün üyelerinin dosyalarına İl Disiplin Kurulu bakar. İl Yönetim Kurulu kendisine ulaşan başvuruyu takiben dosyayı İl Disiplin Kurulu'na iletir.
- c- Partili TBMM üyelerinin grup disiplinine, grup iç yönetmeliğine, grup bağlayıcı kararlarına aykırı davranışlarından doğan parti suçlarıyla ilgili dosyalar, Grup Yönetim Kurulu'nun isteği üzerine Grup Disiplin Kurulu tarafından karara bağlanır.
- d- İl yönetim kurulu ve MYK, kişiler arası anlaşmazlık ve çatışmalardan kaynaklanan durumlar başta olmak üzere, bazı parti suçlarındaki kovuşturma talebini ilgili disiplin kurulundan önce arabulucular kuruluna götürürler.
- e- Kesin ya da geçici çıkarma isteği ile disiplin kuruluna gönderilen üye, gerekli görüldüğünde önlem niteliğinde olmak üzere, ilgili disiplin kurulu kararıyla üyelik haklarını kullanmaktan yasaklanabilir, karar belli oluncaya kadar görevden uzaklaştırılabilir.

Madde 71 - Parti Suçları

- a- Tüzüğe ve temel ilkelere aykırı davranmak;
- b- Üzerine aldığı görevleri özürsüz olarak yapmaktan kaçınmak ya da başkalarının aldığı görevlerin yapılmasını engellemek;
- c- Parti üyeleri ve yurttaşlara, özel alan dahil olmak üzere kadınlara, LGBTİ+'lara ve çocuklara yönelik olarak taciz, cinsel taciz, tecavüz, fiziksel şiddet, psikolojik şiddet, sözlü şiddet, hakaret ve aşağılama, ayrımcılık, homofobik şiddet, nefret suçu ve mobing kapsamına giren davranışlarda bulunmak;
- d- Hayvanlara şiddet uygulamak;
- e- Partinin yetkili organlarınca kendisine verilen yetkiyi ve kendisine gösterilen güveni kötüye kullanmak;

- f- Üyenin yasa ve tüzükte yazılı şartlara aykırı işlerle uğraşması, bu tür işletmelerden maddi ve manevi çıkar elde etmesi, aynı maddede üyeliğe kabul edilmeme nedeni olarak gösterilen tutum ve davranışlar sergilemek;
- g- Kendisinin ya da başkasının kişisel ve/veya ticari çıkarları için parti içinde bulunduğu pozisyondan yararlanmak, bu amaçla görevini suistimal etmek, görevli olmadığı konumlarda kendini görevliymiş gibi göstermek, yüz kızartıcı suçlardan mahkum olmak;
- h- Partinin adaylarına karşı, açık-gizli çalışmak, partinin uyarısına rağmen başka bir partinin adayı lehine çalışmak ya da kendisi aday olmak;
- i- Partiye ait belgelerle kayıtlarda değişiklik ya da hile yapmak, gerçeklere aykırı üye yazmak, kayıt yapmak ya da kayıtları bozmak;
- j- Partinin parasını, eşyasını, mallarını ya da üyelerince parti çalışmalarını ya da sosyal çalışmalar için kendisine emanet edilen parayı, eşyayı, malları kötüye kullanmak;
- k- Kongre, grup ve yetkili kurulların çalışmalarını engelleme, bozma ve bozdurma amacı ile kendisi ya da başkaları aracılığı ile eylemde bulunmak;
- l- Tüzükte yazılı üyelik kriterlerine uymadığı halde bunu gizlemek ve yönetmelikte sıralanan diğer konular parti suçlarına girer.
- m- Disipline verilen partili, bu süreler içerisinde üyelikten istifa ederse disiplin işlemi düşer.
- n- Verilen disiplin cezaları, disiplin cezası alan kişi(ler) tarafından talep edilmesi durumunda Büyük Kongre'de gündeme alınır. Cezayı affetme yetkisi Büyük Kongre'ye aittir.

Madde 72– Disiplin Yaptırımları

Disiplin suçları ağırlık seviyelerine göre en hafiften en ağıra göre aşağıda sıralanmıştır. Disiplin kurulu önüne gelen dosyayı değerlendirir ve gerekiyorsa talep edilen cezalardan daha alt cezaları vermeye yetkilidir. Buna göre:

- a- Uyarı
- b- Kınama
- c- Geçici ihraç
- d- Kesin ihraç

Madde 73 – Disiplin Kurullarının Çalışma Kuralları

- a- Mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan Disiplin Kurulu üyelerinin üyelikleri düşer.
- b- Disiplin Kurulları, üye tam sayısının, en az üçte iki çoğunluğu ile toplanır ve hazır bulunanların salt çoğunluğu ile karar verir. Ancak, Siyasi Partiler Yasası'nın 101/d-1 maddesinde gösterilen durumlar dışında, üyelikten kesin çıkartma cezası için, üye tam sayısının salt çoğunluğunca karar verilmesi gerekir.
- c- Disiplin Kuruluna verilen üyelerin, yazılı ve sözlü savunma verme hakkı vardır. Disiplin kurulları gerekli görülen durumlarda uzman ve bilirkişilerden görüş alabilir.
- d- Kadınlara yönelik cinsel taciz ve tecavüz iddiaları nedeniyle yürütülen disiplin işlerinde, ilgili disiplin kurulunun normal kovuşturma usulleri işletilmek ve suçlanan tarafın savunma yapma hakkı ihlal edilmemek koşuluyla kadının beyanı esas alınır.
- e- Disiplin Kurulları, kendilerine gönderilen işleri, en geç iki ay içerisinde gerekçelerini belirterek karara bağlar. Bu süre sonunda sonuçlandırılmayan işler için, gerekçeleri gösterilmek suretiyle, MYK'dan ek süre istenir. Ek süre, bir aydan fazla olamaz. Merkez Disiplin Kurulu kararları kesindir.

Madde 74 – İtiraz

- a- İl Disiplin Kurulu kararlarına karşı, İl Yönetim Kurulu ya da ilgili üyenin kendisi, 10 gün içinde Merkez Disiplin Kurulu'na itiraz edebilir. Merkez Disiplin Kurulu kararı erteleme yönünde bir karar almadığı sürece İl Disiplin Kurulu kararının uygulanması durdurulmaz.
- b- Hakkında partiden veya gruptan geçici ya da kesin çıkarma cezası verilen üye, bu cezaya karşı Disiplin Kurulu'na sevk eden kurulun görev ve yetersizliği, ya da ilgili yönetmeliğe aykırı olduğu savıyla yetkili Asliye Hukuk Mahkemesi'ne, kararın tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde itiraz edebilir. Mahkemenin vereceği karar kesindir.

c- Parti kurul ve organlarının kararlarına karşı, yasalara ve tüzüğe uygun itiraz hakkı sınırlanamaz ve itiraz suç sayılamaz.

Madde 75– Disiplin Kurullarına İlişkin Ortak İlkeler

- a- Disiplin Kurulu üyeliğine aday olmak ve seçilmek için, disiplin cezası almamış olmak gerekir.
- b- Partinin Disiplin Kurulu üyeleri, Kongre ve TBMM üyeliği dışında, partinin herhangi bir organında ya da kurulunda görev alamazlar ve partiden herhangi bir biçimde gelir sağlayamazlar.
- c- Bir Disiplin Kurulu'nda görev alan bir kimse, başka bir Disiplin Kurulu'nda görev alamaz.
- d- Eşlerle, ikinci dereceye kadar olan akrabalar, aynı Disiplin Kurulu'nda görev alamazlar.
- e- Partinin hiçbir organı, kurul ve toplantısında, Disiplin Kurulları'nın inceleme ve kararları hakkında görüşme yapılamaz ve karar alınmaz.

Madde 76 – Yönetmelik

Disiplin kovuşturmasına başlanması, savunma, disiplin kurullarının görev bölümü, toplanma ve çalışma yöntemleri, “Disiplin Yönetmeliği”nde düzenlenir.

ON İKİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Madde 77- Parti Defter, Kayıt ve Yazım İşleri

- a-Parti Meclisi, Merkez Yürütme Kurulu, il ve ilçe yönetim kurullarının aşağıdaki defterleri tutmaları zorunludur: Karar Defteri, asıl ve fahri üyeler ayrı olmak üzere Üye Kayıt Defteri, Gelen-Giden Evrak Defteri, Demirbaş Eşya Defteri, İşletme Hesabı Defteri. Bu defterlere kayıtlar zamanında işlenir ve yöneticiler tarafından imzalanır.
- b- Merkez Disiplin Kurulu ile İl Disiplin Kurulları da toplantı ve karar defteri tutar. Bu defterler disiplin kurulu başkanının sorumluluğundadır ve parti binası dışına çıkarılmaz. Diğer hususlar yönetmelikte yer alır.

Madde 78 – Üye Kütüğü

Her ilçe partiye giriş tarihi itibariyle asıl ve fahri üyelerin kaydının yer aldığı bir üye kayıt defteri tutar. İl örgütlerinde bu defterler esas alınarak üye listeleri oluşturulur. Bu kayıtlar ilçelerde köy ve mahalle esasından, illerde ilçe esasından tutulur. Partinin bütün asıl ve fahri üyelerinin kütüğü ayrı ayrı olarak genel merkezde tutulur. Fahri üyelerin kayıtları herhangi bir kuruma verilmez. Üye fişlerinin bir kopyası ve diğer bütün kayıtlar genel merkezde saklanır. Diğer hususlar yönetmelikte yer alır.

Madde 79 – Program ve Tüzüğü Değiştirme Yetkisi

Program ve tüzüğü değiştirme yetkisi ilk kongreye kadar Kurucular Kuruluna, sonrasında büyük kongreye aittir. Yasa ve tüzüğün ilgili hükümleri çerçevesinde olağan veya olağanüstü toplanan kurucular kurulu, veya Büyük Kongre, Parti Meclisinin ve/veya büyük konferansın tavsiyelerinden hareketle hazır bulunan kurucuların veya hazır delegelerin nitelikli çoğunluğuyla (3/5) önerilen değişikliği yapar. Bu değişiklik yapıldığı tarih itibariyle yürürlüğe girer.

Madde 80 – Partiyi Kapatma veya Birleştirme Yetkisi

Olağan seçimli kongreye kadar bu yetki kurucular kuruluna, daha sonrasında Büyük Kongreye aittir. Yasa ve tüzük hükümleri dikkate alınarak, Parti Meclisi ve/veya büyük konferanstan gelen tavsiyeler çerçevesinde hazır bulunanların salt çoğunluğuyla karar alınır. Kurul bu kararı takiben parti mallarının akıbeti hakkında da yasa ve tüzüğe uygun karar alır. Kararlar alındıkları tarih itibariyle yürürlüğe girer.

Madde 81 – Tüzükte Bulunmayan Haller

Parti tüzüğünde hüküm bulunmaması halinde Siyasi Partiler Kanunu, İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, İstanbul Sözleşmesi, Dernekler Kanunu, Medeni Kanun ve TBMM İç Tüzüğü'nün ilgili hükümleri geçerlidir.

Madde 82 – Yönetmelik Çıkarma ve İptaller

a- Parti Meclisi tüzükte yer alan ve ihtiyaç duyduğu her konuda, yasaya uygun olarak yönetmelik çıkarmak, bunları basmak, yayınlamak ve gerekli gördüğü durumlarda kısmen veya tamamen değiştirmek veya iptal etmek yetkisine sahiptir. Yönetmeliklerin ilgili olduğu alanlarda partinin seçilmiş organları ile çalışma grupları ve benzerlerinin görüş ve önerileri alınır.
b- Yönetmeliklerde yürürlük tarihleri yer alır.

Madde 83 - Geri Çağırma ve Şerh

a- Geri çağırma: Partinin tüm seçimli organlarındaki görevlileri için geri çağırma mekanizması işletilebilir. Genel merkez organları için, tüm üyelerin, il örgütü için, o ile kayıtlı üyelerin, ilçe örgütü için o ilçedeki kayıtlı üyelerin 1/3'ünün yazılı imzasıyla geri çağırma prosedürü başlatılabilir. Her seçimli organ düzeyinde üyelerin en az 2/3'sinin oyu ile görevlerinden el çektirilir. İlgili organ için kayıtlı üyelerin 2/3'ünün yazılı imzasına ulaşılır ise, oylama gerekmesizin geri çağırma gerçekleşmiş olur. Kongreden 6 ay geçmeden ve olağan kongreye 6 ay kala geri çağırma yapılamaz. Reddedilen geri çağırma başvurusu 6 ay geçmeden tekrarlanamaz. Geri çağırma gerçekleşirse 45 gün içerisinde ilgili seçim süreçleri gerçekleştirilir.
b- Parti tüm organlarında alınacak kararlara bireysel olarak veya topluca şerh düşülebilir.

Madde 84 – Tüzüğün Yürürlüğe Girmesi

Bu tüzük on iki bölüm, 84 ana madde ve 4 geçici maddeden ibaret olup, bölüm ve madde başlıkları da tüzüğe dahildir. Bu tüzük, program ve kuruculara ait ilgili evraklarla birlikte İçişleri Bakanlığı'na verildiği andan itibaren partinin tüzel kişilik kazanmasıyla birlikte yürürlüğe girer.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Geçici Maddeler

Geçici Madde 1 - Yerel örgütlerde merkez ataması durumunda, yeterli aday olmaması halinde kotalar uygulanmayabilir.

Geçici Madde 2 - Yerel örgütlerde, örgütün kurulmasını takip eden ilk olağan kongrelerinde yeterli aday olmadığı için kota oranlarını tam olarak uygulayamayan yönetimlerde kongre yenilemesi yapılmaz.

Geçici Madde 3 - İlk seçimli olağan kongre bir yıl içinde yapıldığı takdirde kuruluş döneminde görev alanlar için rotasyon uygulanmaz.

Geçici Madde 4 – İlk seçimli olağan kongreye kadar kurucular kendi aralarında 1 Genel Başkan, 1 eş genel başkan, 37 kişilik Parti Meclisini ve 3 kişilik disiplin kurulu üyelerini seçer. Seçilen Parti Meclisi kendi içinden 15 kişilik Merkez Yürütme Kurulunu ve 5 kişilik Parti Meclisi Sekreteryasını seçer. İlk seçimli olağan kongreye kadar Parti Meclisi 37, Disiplin Kurulu 3 ve Parti meclisi sekreteryası 5 kişiden oluşur.